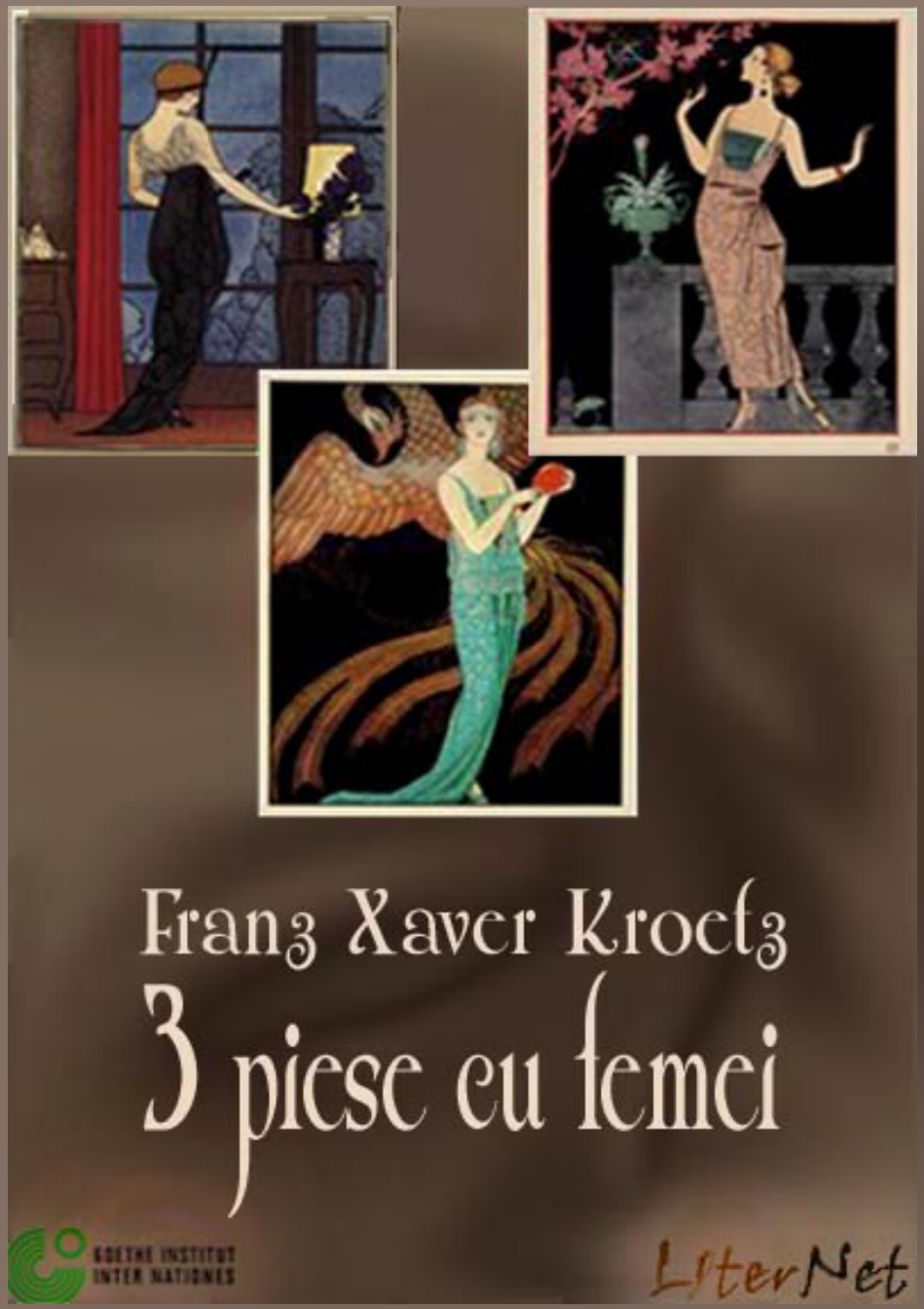

Franz Xaver Kroetz

3 piese cu femei

La noroc
Melodia preferată
Noi perspective...

Traducere de Victor Scoradeţ

3 PIESE CU FEMEI: LA NOROC, MELODIA PREFERATĂ, NOI PERSPECTIVE

Franz Xaver Kroetz

Redactor: Răzvan Penescu rpenescu@literne t.ro

Editor format.pdf Acrobat Reader: Anca Şerban aserban@literne t.ro

Coperta: © 2003 Anca Şerban (picturi de George Barbier)
Ilustraţii: © 2003 prelucrări de Anca Şerban ale unor fotografii din spectacolele Teatrului German din Sibiu (fotografii de Dan Bobe, cu Johanna Adam, din piesa „La noroc“, regia Cristian Juncu), teatrului Theater Pforzheim (fotografii de Sabine Haymann, cu Gisela Storck, din piesa „Melodia preferată“, regia Kirsten Uttendorf) şi Teatrului Act (fotografii de Octavian Tibăr cu Coca Bloss, din piesa-lectură „Noi perspective“, regia Anca Maria Colţeanu)

Text: © 2003 Franz Xaver Kroetz Dramatik, persoană de contact: Hanns Grassl,
e-mail: Kroetz.Dramatik@gmx.de, Kirchberg 3, 83352 Altenmarkt, tel. 0049-8621-4655
Toate drepturile rezervate.
Traducere din limba germană: Victor Scoradeţ.

© 2003 **Editura LiterNet** şi **Institutul Goethe** pentru versiunea. **pdf** Acrobat Reader
Este permisă difuzarea liberă a acestei cărţi în acest format, în condiţiile în care nu i se aduce nici o modificare şi nu se realizează profit în urma acestei difuzări. Orice modificare sau comercializare a acestei versiuni fără acordul prealabil, în scris, al Editurii LiterNet şi al Institutului Goethe.

ISBN: 973-7893-15-8

Editura LiterNet
http://editura.literne t.ro
office@literne t.ro

FRANZ XAVER KROETZ

3 PIESE CU FEMEI

(La noroc, Melodia preferată, Noi perspective...)

CUPRINS

LA NOROC 7

MELODIA PREFERATĂ 27

NOI PERSPECTIVE... 39

Cuvânt înainte

de Victor Scoradeţ

Născut la 25.02.1946 la München, Franz Xaver Kroetz părăseşte, la 15 ani, gimnaziul economic şi se înscrie, pe rând, la mai multe şcoli de actorie, inclusiv la celebrul seminar vienez Max Reinhard de unde e dat afară în 1964. Joacă în trupe ambulante, apoi la teatre din metropola bavareză (inclusiv în regia lui Rainer Werner Fassbinder), pune în scenă şi începe să scrie piese urmând tradiţia teatrului popular. În 1971 este montat pe o scenă de mare prestigiu, la Münchner Kammerspiele, şi un mai târziu e deja cel mai jucat dramaturg german, după Brecht. Spre sfârşitul anilor şaptezeci, e considerat, alături de Botho, cel mai important dramaturg german de la Brecht încoace. Astăzi, cele câteva zeci de piese scrise între timp de Kroetz au fost traduse şi jucate în peste patruzeci de limbi, româna fiind, deocamdată, ultima.

Până la un punct, poată să pară straniu faptul că piesele lui – cel puţin acelea scrise în anii '70 – nu au fost descoperite şi jucate în România ceauşistă. Mai ales că, între 1972 şi 1980, Kroetz a fost membru activ al Partidului Comunist (Vest-German). Iar personajele lui au fost (şi, în bună măsură, continuă să fie) oameni din straturile sociale de jos (muncitori necalificaţi, mici meseriaşi, ţărani), surprinşi în efortul lor de a se instala, cât de cât confortabil, într-o lume ale cărei resorturi nu reuşesc să le pătrundă. Atât în relaţiile lor cu societatea, cât şi în cele intime, gândirea lor se reflectă într-un limbaj înduioşător de limitat, alcătuit din reziduuri dialectale, clişee mediatice şi fragmente de limbaj publicitar. Şi tocmai prin intermediul acestui limbaj limitat devin extrem de vizibile mecanismele prin care aceşti oameni mărunţi se lasă manipulaţi de sistem.

O scenă absolut memorabilă este aceea în care cuplul din ***Das Nest*** (Cuibul, 1975) discută seara, în pat, despre perspectiva de a avea un copil. În condiţiile în care eroii lui Kroetz sunt inşi sănătoşi, ba chiar extrem de vitali, cu un apetit sexual cel puţin normal, singura problemă a camionagiului şi a soţiei lui e de natură economică. Ei trec în revistă toate cele necesare unui nou născut, de la cursul pentru viitoarele mame

până la scutece, cărucior, pătuţ, hrană specifică etc. (Multe dintre cele prezentate în acest inventar, departe de a ţine de strictul necesar, sunt efectul unei publicităţi agresive şi al „concurenţei“ dintre familii, al efortului de a afişa un anume *standing*!) Femeia menţionează obiectele atât în varianta lor mai accesibilă ca preţ, cât şi în cealaltă, superioară, pare-se, şi din punct de vedere calitativ. Bărbatul ascultă concentrat şi aprobă, mândru, obiectele mai scumpe.

Poate că tocmai acest *standing* al germanului mărunt, dar de neimaginat chiar şi pentru românul cu oarece stare, va fi fost, înainte de 1989, de natură să descurajeze pătrunderea lui Kroetz în repertoriile noastre. Şi apoi, personajele lui nu se revoltă împotriva sistemului. Aşa cum se poate vedea şi în cele trei piese pentru femei (scrise în momente diferite, între 1972 şi 1976, şi reunite ulterior într-un singur ciclu), oamenii lui Kroetz îşi asumă în exclusivitate responsabilitatea eşecului. Şi nu se lasă doborâţi de nici o experienţă, sunt convinşi de fiecare dată de apariţia unor „noi perspective“ – chiar şi în moarte.

La 33 de ani, Kroetz avea să-şi piardă definitiv încrederea în comunism, fie el şi occidental. Nu însă şi simpatia pentru oamenii mărunţi şi înţelegerea profundă a modului lor de a gândi şi simţi. Este principala sursă din care-şi trage energia realismul lui. Şi, totodată, ceea ce a ferit piesele lui de tezism, asigurându-le succesul pe toate continentele.

LA NOROC

Un loc la fereastră. Ce altceva şi-ar mai putea dori sufletul.

Copilul plânge.

Doamne, ce copil prost! Nu trebuie să-ţi fie frică de tren. Trenul te duce departe, acolo unde e frumos. Ăsta e tot secretul.

Pauză.

Da' tu habar nu ai cum e pe lume, de-aia plângi.

Încet, trenul se pune în mişcare.

Uite, a venit şi clipa cea mare. Totul s-a pus în mişcare şi copiii fac cu mâna. Acum nu e nici un copil care să facă cu mâna, dar s-ar putea să fie pe drum.

Pauză.

Nu-i aşa că-i frumos să mergi cu trenul? Tăticul ne aşteaptă deja.

Pauză.

Şi cum ne mai aşteaptă.

Pauză scurtă.

Franz Xaver KROETZ

3 piese cu femei

Editura LiterNet, 2003

Pagina anterioară

CUPRINS

Pagina următoare

Ce ştii tu de tăticul, aproape că nu-l cunoşti. E un tătic cum nu găseşti pe toate drumurile.

Pauză.

E un om atât de mândru. Şi atât de îndrăgit. Toţi îl iubesc. Ai să te convingi şi singur.

Pauză.

Doamne, ce copil prostuţ, care trebuie să meargă mai întâi cu trenul ca să ajungă la tăticul lui.

Pauză.

Ia să vezi tu, imediat are să vină controlorul şi are să întrebe de bilete. Şi mămica i le întinde şi totul o să fie bine, că ea s-a şi interesat. Ce ştii tu ce greu a fost! Dar băieţelul merge pe gratis fiindcă e bebeluş şi nu are încă patru ani şi avem voie să luăm şi căruciorul cu noi fiindcă am găsit o banchetă cu „Loc de depozitare pentru bagaje mari“ şi nu deranjăm pe nimeni fiindcă trenul nu este plin. Ăsta da noroc! Poţi să mergi gratis de tot. Aşa se poartă ei cu tine! E un om prietenos controlorul, ai să vezi fiindcă mămica s-a interesat şi a citit instrucţiunile.

Scurtă pauză.

Iar atunci când ai bilet, toţi oamenii sunt drăguţi! Şi mămica ar putea să ia cu ea zece bebeluşi dacă ar vrea, că toţi ar fi pe gratis! Aşa să ştii.

Pauză.

Ia uite, o barieră. Prima pe care o întâlnim în drumul nostru.

Pauză.

Mai e timp până să ajungem la lecţia asta. Dar atunci când bariera e lăsată, are să treacă un tren, de asta poţi să fii sigur, aşa să ştii! Trafic! Atunci, toţi copiii trebuie să fie atenţi şi să asculte de mămica. Acum nu încă. Mai târziu. Am să-ţi spun eu când, n-ai tu grijă!

Pauză.

Să porneşti în călătorie, aşa se spune.

Pauză foarte lungă, trenul aleargă în voie.

Un compartiment întreg, numai pentru noi! Asta nu se întâmplă în fiecare zi, azi e ziua noastră norocoasă.

Pauză.

Bebe nu se uită deloc afară, cu toate că mămica lui îi arată tot şi îl ţine cu căpşorul la geam, ca să poată să vadă, fiindcă el e un măgar şi fiindcă e prea mic.

Femeia râde, e un râs cristalin. *Pauză*.

Dacă trenul ar circula numai pentru noi, atunci ar trebui să se oprească întotdeauna acolo unde este frumos. Mecanicul de locomotivă ar sta tot timpul cu ochii în oglinda retrovizoare ca să vadă când îi fac semn. Când fac aşa cu mâna, atunci ştie, aha, aici îi place ei, şi atunci se suie pe frână şi opreşte şi noi ne dăm jos şi mergem să ne plimbăm.

Râs cristalin.

Şi când ne-am săturat, atunci ne suim la loc, fiindcă trenul trebuie să aştepte, şi pe urmă face „U-u-uuu“ şi merge mai departe. Şi merge aşa până când îi fac iar semn cu mâna din cauză că locurile prin care trecem sunt aşa de frumoase că nu pot să nu mă dau jos ca să mă bucur de ele împreună cu băieţelul meu. Şi tot aşa până seara.

Pauză.

Nu poţi să le ai pe toate. O să deschidem un pic fereastra, mai încolo, atât cât să nu-l tragă pe băieţel, şi atunci o să intre vântul. Vântul depărtărilor, cum se spune. Şi ştim noi ce va să zică asta.

Pauză.

Când o să se facă el mai mare, atunci mama o să pună şi mai mult de-o parte. Şi atunci o să vină Crăciunul şi atunci, – *râde* – atunci mama are să cumpere cât ai zice peşte un trenuleţ electric.

Pauză lungă.

Exprimare îngrijită: Şi atunci va călători prin ţara viselor.

Pauză.

Şi nimeni n-o să-i poată sta în cale.

Pauză.

Aşa o să facem, mămica face economii!

Pauză.

Ce băiat prost, întâi ţipă şi pe urmă doarme, acum că mergem la tata şi când mama povesteşte lucruri de care s-ar bucura orice copil.

Pauză.

Ce să-i faci, un băiat aşa de mic ca tine e încă prostuţ. Şi fiindcă tot nu înţelege nimic, atunci mai bine doarme. Nu-i nimic, dacă doarme creşte. Şi mama e aici.

Pauză.

Sigur că da.

Pauză.

Tăticul a scris să venim o dată, când om putea. Acum se poate.

Pauză.

Sigur că tăticul are dreptate. Un om ca oricare altul, doar dificil.

Pauză.

Da, da, există o mulţime de tătici care şi-ar linge degetele după un băieţel atât de cuminte, numai de-ar putea să pună mâna pe el! Numai că nu-i de dat!

Râs cristalin. *Pauză*.

Pun pariu că tăticul e în gară, fiindcă de-abia aşteaptă să ne vadă. Şi cât de mult a aşteptat! Un sfert de oră, numai pentru noi! Ca nu cumva să ne scape, aşa şi-a zis.

Pauză.

Acum nu a ajuns încă în gară, fiindcă e prea devreme. Şi are oare habar băieţelul ăsta prostuţ la ce oră ajungem? Mămica, însă, ea ştie: Plecarea din gara mare, ora 13 şi 30, sosirea la Rosenheim, ora 14 şi 12. Merge repede, fiindcă ăsta e un tren accelerat. Pentru alţii, care merg în fiecare zi cu trenul, nu-i mare lucru, dar noi trebuie să fim atenţi! Şi încă cum!

Râde.

Ce vină are băieţelul, dacă are o mămică proastă? Dar dacă are să se facă un băiat frumos, atunci are să se însoare într-o bună zi cu o prinţesă, poate. Dar nu poţi niciodată să ştii ce te aşteaptă. Sau poate cu fata frumoasă a unui milionar. Şi atunci poate că nu o va uita cu totul nici pe bătrâna lui mamă, cel puţin aşa sper. Chiar dacă va trăi într-o altă lume!

Râs cristalin. *Pauză*.

Vezi, când stai aşa în tren şi mergi în depărtări, visele prind aripi, cum se spune!

Tăticul are să vină în orice caz, chiar dacă nu îi e uşor, din cauză că, – *râs cristalin* –, el mai e şi în altă parte, tăticul, şi e nevoie de el şi acolo. Dar asta nu contează. Astăzi şi-a luat demult liber de la toate celelalte obligaţii, pentru noi doi.

Odată şi odată, tăticul are să aibă bani mulţi, mulţi de tot, fiindcă e isteţ, şi atunci are să ne cumpere o căsuţă în mijlocul pădurii.

Râs cristalin.

Cu o fântână în faţă, şi când te uiţi pe geam afară vezi pajiştea şi viţeii cum aleargă şi se hârjonesc. Şi, dacă nu o să grăbească prea tare să crească, atunci Karli are să apuce să se joace în nisip în faţa casei şi să construiască un castel. Şi nimeni nu are voie să vină şi să i-l dărâme!

Râs cristalin.

Dar acolo n-are nimeni cum să ajungă, căci căsuţa e ascunsă adânc, în mijlocul pădurii şi nimeni nu poate să o găsească în afară de tăticul.

Pauză.

Sigur, tăticul nu o să poată să vină mereu fiindcă mai are şi alte treburi, dar noi îl aşteptăm credincioşi seară de seară şi o dată pe săptămână tot ne face surpriza şi vine sigur-sigur. Şi rămâne peste noapte şi se bucură cu noi fiindcă toată săptămâna se gândeşte cum să plece de acasă şi să vină la noi.

Râs cristalin.

Şi când vine seara şi se lasă întunericul, atunci intrăm înăuntru, în căsuţă, şi mama face focul, ca să fie cald şi bine. Şi pe urmă încuiem peste tot şi ne băgăm în pat şi ne culcăm şi aşteptăm până se face iarăşi ziuă.

Pauză.

Şi mama nu mai trebuie să muncească, aşa cum munceşte acum, toate astea le plăteşte tăticul fiindcă îi face plăcere. Poate că mama mai face ceva lucru de mână, că se vinde şi are şi valoare, cu igliţa, că mama se pricepe la asta fiindcă i-a plăcut să înveţe. Prostuţul meu mic, el nu ştie nimic, habar n-are el cât de mult a durat până au fost gata păturicile cu care i-am împodobit căruciorul. Aşa ceva numai cu dragoste se face. Iar dragostea, pe asta nu prea o are multă lume. Puţini sunt în stare de atâta dragoste ca mama. E bine că fiecare copil are mămica lui. Sau aproape fiecare. Ce ştiu ei, copiii, habar nu au ce trebuie să facă atunci când vin pe lume, dacă nu întâlnesc o mămică, în privinţa asta, tu ai avut noroc, nici nu se compară. O mămică, ea e cea mai importantă, trebuie să ţii minte asta, fiindcă tăticul trebuie să se ducă afară, în lume, da' mămica rămâne.

Râs cristalin.

Un tătic e o persoană de care întreabă toată lumea şi care are o mulţime de obligaţii pe cap. Mămica nu.

Pauză.

Noi suntem modeşti; ăsta e motivul pentru care toată lumea ne iubeşte, fiindcă nu cerem prea mult. Iar acum stăm chiar într-un tren şi mergem la tăticu', fiindcă tăticu' ne-a scris: „dacă vă vine vreodată cheful să ieşiţi, treceţi şi pe la mine...“ O să avem o după amiază frumoasă astăzi. Acum, poate că tata se suie în maşină, se mai uită o dată la ceas şi porneşte spre gară şi când ajungem noi el e deja acolo şi arde de nerăbdare! Ai să vezi.

Pauză.

Ce-ţi poţi dori mai mult! După ce ne-a întâmpinat, şi ne-a întâmpinat cu toată dragostea, căruciorul va fi pliat, ca să încapă în portbagaj. Pe urmă ne urcăm şi noi, în faţă, ne aşezăm lângă tăticul şi ne uităm la el cum conduce, fiindcă facem o excursie frumoasă. O să ştie el tata încotro. O staţiune frumoasă, cu un local frumos şi unde nu-l cunoaşte nimeni, fiindcă aşa trebuie să fie.

Şi atunci coborâm din maşină şi intrăm în local şi oamenii se uită la noi fiindcă ei cred că aşa ieşim noi mereu. Şi tăticu' spune apoi „Pentru soţia mea o cafea cu îngheţată şi o prăjitură şi pentru mine vin“. Iar noi dăm din cap că da.

Râs cristalin.

Şi dacă pe urmă mai iese şi soarele, şi nu-i exclus să iasă, atunci poate că ne aşezăm chiar pe o terasă în faţa localului. Şi tăticu' are să te legene cu căruciorul, dacă eşti cuminte. Şi trebuie să fii cuminte, fiindcă lui tăticu' nu-i place când ţipi şi când ceilalţi se uită la noi fiindcă îi deranjăm. Să nu sărim în ochi, asta e deviza.

Pauză.

Seara trebuie să ne întoarcem, aşa am stabilit. Dar, fiindcă noi ştim asta şi fiindcă nu se poate altfel, nici că ne pasă.

Pauză.

Dar asta încă nu e tot, uite că era să şi uit. Când am terminat de băut cafeaua şi de mâncat prăjitura şi toate celelalte bunătăţi şi când bebe şi-a mâncat cuminte toată porţia de Babile pe care am adus-o de acasă, ca să vadă şi tăticu' ce copil are el, atunci tăticu' face plata şi dă şi bacşiş şi pe urmă mergem să ne plimbăm şi să admirăm peisajul din jurul localului. Tăticu' a şi căutat deja un loc mai frumos. Şi mama îl ia pe tata de braţ şi dacă peisajul urcă, atunci tata o ajută pe mama la împins căruciorul şi bebe stă în cărucior şi râde, aşa cum se cuvine, fiindcă tata precis a pregătit încă din gară un cadou frumos pentru bebe, care precis trebuie să fie o mare surpriză: poate un ursuleţ.

Pauză.

Da, şi are să dureze. Nici nu băgăm de seamă când se face întuneric şi nu ne putem despărţi unul de altul, ah, dragul meu, să vrei să ţii timpul în loc, să vorbeşti în şoaptă ca să nu împrăştii vraja, cum se spune.

Râs cristalin.

Tăticu' povesteşte cum îi mai merge şi ce mai e nou şi noi îl ascultăm cu atenţie. Şi mama n-are să-l întrebe nimic pe tăticu', nimic din ceea ce nu-i face lui plăcere, ca să nu fie probleme, aici trebuie să fie atentă. Am găsit două trenuri pe care le putem lua, unul înainte de şapte, altul la nouă. Mămica şi le-a notat. Tăticu' are să spună negreşit ăla de şapte e prea devreme, îl luaţi pe ăla de nouă. Şi noi spunem bine.

Râs cristalin.

Dar atunci trenul nu are să mai fie la fel de gol ca acum, fiindcă toată lumea trebuie să se întoarcă. Da' un locşor tot se mai găseşte, dacă te faci mic. Călătorii şed pe banchetă şi se uită în jos în cărucior! Şi eu zic: „Nu-l deranjaţi fiindcă doarme!“ şi eu nu dorm fiindcă drumul e scurt, ca să nu ratăm coborârea, altfel Dumnezeu ştie unde am ajunge!

Râs cristalin.

Luni trebuie să ţinem minte să-i scriem lui tăticu' o carte poştală că am ajuns bine acasă! Ca să nu trebuiască să-şi facă griji care să-l distragă. Ce vină are bebe că a avut parte de o mamă care nu poate să-i prezinte un tătic. Da' mama nu poţi să ţi-o alegi, nu-i aşa! Mama ţine de soartă.

Pauză.

Luni, bebe trebuie să se ducă din nou la cămin la sora Kathi. Da' nu ne gândim la asta acum, când mai avem aşa de mult până atunci. Ei, are să spună sora Kathi, te-ai întors şi tu?

Râs cristalin.

Şi pe urmă trebuie să strângem din dinţi fiindcă nu ne mai vedem toată săptămâna şi trebuie să muncim la fel ca toată lumea, aici nu se face excepţie pentru nimeni aproape. Dar situaţia asta nu durează o veşnicie. Deodată mama are o locuinţă fiindcă închiriază una fiindcă e accesibilă dintr-o dată şi bebe nu mai merge decât la grădiniţă peste zi, acolo unde te duci dimineaţa şi în fiecare seară vine să te ia acasă.

Râs cristalin.

La fel ca toţi ceilalţi copii! Timpul le rezolvă pe toate, ai să vezi tu.

Pauză.

Nu ne gândim acum la mâine, ce prostie să faci aşa ceva duminica. Dar noi nu suntem proşti!

Pauză.

Răzbim noi până la urmă, în privinţa asta n-ai nici o grijă!

Râs cristalin.

Mai ştii cum a zis tăticu' să zicem atunci când cineva se ia de noi cu aluzii prosteşti la expresia „copil desperecheat“, cum a zis el să zicem pur şi simplu: „Cunoaşteţi dumneavoastră vreun copil care s-a împerecheat la şase luni?“

Râs cristalin.

Da' noi n-am ajuns încă niciodată să răspundem aşa, nu-i aşa! Nici nu-i nevoie, că oamenii sunt cu toţii drăguţi şi săritori, fiindcă noi nu vrem nimic de la ei şi ne facem mici. Să nu sari în ochi, asta e o artă cu care câştigi simpatii, aşa spune mereu şeful de secţie. Pe mămica ta o place.

Râs cristalin.

O cusătoreasă are un viitor în ramura textilă numai atunci când e foarte harnică şi fără pretenţii. Iar pe viitor, calităţile astea trebuie să fie şi mai evidente, se spune. Situaţie economică, cum se spune.

Şi mai harnică, să zicem că asta ar mai fi posibil, dar cu pretenţiile, nu. Că doar nu mai e nimic la care să nu fi renunţat deja mai înainte iar acum nu-mi mai trece prin cap nimic la care să mai putem renunţa.

Scurtă pauză.

Norocu-i ajută pe cei îndrăzneţi.

Pauză.

O să vezi, o dată şi o dată are să bage el de seamă, bunul Dumnezeu, şi are să-şi zică: Uite o mămică cu băiat mic, ia să-i ajut eu pe ei, că au meritat din plin.

Scurtă pauză.

O altă meserie mi-ar trebui, asta e: secretară. Să fii şomer nu-i frumos, aşa se spune.

Repede: Duminica nu te gândeşti la lucruri din astea, mai ales acum, când mergem la tăticu', trebuie să savurezi.

Pauză.

Cu tine e altceva, are să aibă mama grijă să înveţi ceva care şade bine. O profesie râvnită şi care se bucură de recunoaştere, fiindcă aduce mulţi bani şi face plăcere: manager sau consilier fiscal, aşa ca tata.

Pauză.

Poate că atunci când te faci mai mare are să te ajute şi tăticu'. E greu să ajungi sus atunci când porneşti prea de jos, aşa se spune. Da' tu eşti copilul lui. S-ar putea ca mai târziu să-i trezeşti interesul, un interes care cam lasă de dorit acum, cum se spune.

Râs cristalin.

Cu toate că e de înţeles, fiindcă dacă era după el, tu nici nu existai acum. Am deja doi copii, a spus, dacă mă iubeşti, trebuie să ţii seama de familia şi de profesia mea şi să renunţi la copil. Nu, a tot spus ea mereu, nu şi nu. Aşa că acum eşti aici. Meritul meu, s-ar putea spune. Nu mare lucru, dacă stai să te gândeşti ce realizează alţii, dar pentru tine s-ar putea să fie important o dată şi o dată. Pe tăticul nu trebuie decât să-l obişnuim şi mai mult cu gândul că exişti. Pe urmă vine ea şi dragostea, singură vine, ai să vezi tu că e aşa cum îţi spun! Nu-i un monstru, da - deh! - obligaţiile sociale, cum spune el. Nu-i e nici lui uşor. Tot mereu spune cât îi e de greu. Ce să-i faci, oamenii importanţi au şi ei problemele lor, asta se vede peste tot. Dacă n-ar mai ţine seama de nimic şi toate ar merge după el, atunci am putea chiar să ne mutăm la el, sau măcar alături, ca să ne vadă mai des. Dar, ce să-i faci, el are biroul lui şi mai are şi o altă familie, asta ne dezavantajează, trebuie să recunoaştem. Şi noi o recunoaştem, de asta poate să fie sigur.

Pauză.

Una ca asta nu poate nici el să-şi permită, nu poţi să duci o existenţă normală atunci când trăieşti peste medie, doar dacă nu eşti actor sau aşa ceva şi atunci nu-ţi mai pasă de nimic.

Râs cristalin.

Elizabeth Taylor îi ia la ea pe toţi copiii pe care îi are şi Richard Burton nu are nimic împotrivă. Dar tăticul tău nu e Richard Burton, cu toate că nu se poate compara.

Râs cristalin.

Un om care are o anumită poziţie trebuie să fie cu ochii în patru, şi încă cum, altminteri nu mai câştigă nimic. Nici nu ştii când se întoarce roata! Când începe lumea să vorbească, uite ăla cum îşi mai face de cap, atunci gata, s-a ales praful. Fii bărbat!

Pauză.

Acum ar trebui să vedem cum ne descurcăm mai departe, există nişte trucuri pe care noi nu le ştim. Tăticul le ştie, da' el nu zice nimic fiindcă are prea puţin timp.

Ce-a fost mai important am făcut, aşa spun toţi cei cărora le povestim, şi trebuie să înveţi şi tu asta când ai să ajungi să înţelegi. „Dacă ţi-ai pus în cap să faci un copil cu porcul ăla care, pe deasupra, mai e şi însurat“, spunea bunicul despre tine şi despre tăticul tău, „atunci, din partea mea, poţi să-l faci unde vrei tu pe lumea asta, numai în Trotsberg nu.“

Din cauza vecinilor. Porc, aşa i-a spus, cu toate că tăticul meu nici măcar nu-l cunoaşte pe tăticul tău. Urât din partea lui. Nici măcar n-ar trebui să-ţi povestesc aşa ceva. Mai bine să uit.

Pauză.

Ce-i drept, nu-i chiar soluţia ideală, asta poate s-o vadă oricine are ochi de văzut. Dar tu eşti aici, asta e. Altminteri n-ai fi fost aici.

Pauză.

În Trotsberg nu poţi să ai un copil din flori, asta e clar. Nici măcar nu poţi să te superi pe ei, pe bunicul şi pe bunica, fiindcă e de înţeles.

În Munchen e mult mai bine, da' numai din cauză că acolo nu te cunoaşte nimeni. Ăsta-i avantajul. Şi atunci nu mai ai de ce să-ţi fie ruşine, dacă nu te recunoaşte nimeni.

Râs cristalin.

E o eliberare.

Pauză lungă.

Dacă ar fi acum să meargă şi mai departe eliberarea, atunci ar fi şi mai bine. Ai rămâne cu gura căscată de ce e în stare mămica ta, dacă ar avea un sprijin. Aşa însă, e rău, dacă nu ştii pe nimeni. Ăsta-i dezavantajul la Trotsberg, cu toate că e regiune frumoasă şi acolo sunt rădăcinile noastre, şi nu oricine are rădăcini în ziua de azi, şi-s destui care nu-şi ştiu rădăcinile, când îi întrebi. Tu eşti deja munchenez, e mai bine aşa!

Pauză.

Lodenfrey e o firmă bună, are să ne aducă noroc. Acum, dacă am veni şi am spune: „Angajaţi-mă şi pe mine la croitorie!“ ar clătina din cap şi ar zice: „Nu se mai fac angajări, domnişoară!“. Şi n-ar mai ieşi nimic.

Dar cine a apucat deja înăuntru, în „cuibul cald al firmei Lodenfrey“, ăla n-are de ce să se teamă, cum spune şeful nostru e secţie, dacă s-a evidenţiat aşa cum s-a evidenţiat mămica ta.

Să te faci mic ca un şoarece şi să fii harnic, asta le place.

Râs cristalin.

Ce-i drept, uneori se mai întâmplă că lui mama îi vine să se scoale de pe scaun şi să zică vreo două, – *râs cristalin* –, dar pe urmă îi trece repede. Fiindcă aşa trebuie.

Se mai întâmplă uneori ca mama să fie în vreun magazin şi să-i vină rândul şi tocmai atunci vine altcineva care nici măcar nu e la rând şi se bagă în faţă. Dacă atunci nu mi s-ar pune un nod în gât fiindcă vreau să spun că eu sunt la rând, atunci tare aş mai spune eu ceva. Fiindcă tata zicea mereu: „Nu cumva să mă contrazici că dacă vrei să mă contrazici, mai încasezi una cât ai zice peşte!“ E greu să-ţi schimbi obiceiurile atunci când ajungi să fii pe picioarele tale.

Pauză.

Odată şi odată trebuie să te aperi, asta e musai. Pentru mine poate că e prea târziu, dar tu abia porneşti la drum.

La mama e deja în sânge, să aibă, aşa, un respect pentru cineva şi să nici nu ştie măcar de ce, ea nu se mai poate schimba, dar la tine nu are voie să apară respectul ăsta, trebuie să fie aşa, ca o depărtare, unde să poţi să te rătăceşti iar tu, fiindcă eşti puternic, răzbeşti mai departe.

Să apuci viaţa cu amândouă mâinile şi să o scuturi zdravăn până când pică din ea ceva bun pentru tine, asta trebuie să înveţi tu din capul locului.

Pauză.

Ca să poţi să înveţi ai nevoie de exemple bune. Aici e aici. Poate ar fi mai bine să nu te mai văd decât foarte rar şi să las educaţia ta în grija vreunui cămin din cele foarte scumpe, care mai târziu se cheamă internat şi se află în străinătate, Anglia sau aşa ceva. Ăia care cresc acolo, ăia ajung cu toţii departe, toată lumea ştie.

Pauză.

Viitorul ne aduce imperativele lui, e limpede, şi va trebui să ne ţinem de ele, ca să putem împlini tot. Atunci nu mai ţine cu nici un fel de subterfugii, deja de pe acum nu prea mai ţine.

Pauză.

Ai încredere în mămica, ea leagănă copilaşul până-ntr-al nouălea cer, cum se spune.

Pauză.

Spor de praf, asta e bătălia acum, pe asta vor ăilalţi să o câştige. Pentru că-s proşti. Sigur, într-o croitorie iese praf, dacă e o croitorie care lucrează cu materiale ca ale noastre, peste tot e aşa. Sigur că uneori e atâta praf, că ar trebui un aspirator, aşa de mult praf se face. Şi nici duşuri nu-s, numai o instalaţie de scuturat praful care nu-i bună deloc pentru asta.

Da' noi nu spunem nimic. Ăştia de se zbat acum pentru sporul de praf, cine ştie dacă mâine mai sunt aici, aşa zice şeful nostru de secţie. Mai bine o muncă decât nici o muncă, aşa zicem noi. Şi când vin ăia de la sindicate, atunci le spunem: Pe noi nu ne supără praful fiindcă avem plămâni buni şi dacă ne gâdilă, atunci n-avem decât să tuşim, ce să faci.

Şi şeful de secţie ascultă şi zice: „Asta e chiar mai isteaţă decât am crezut, asta ajunge departe, fiindcă e aşa de cuminte!“ Şi cât ai zice peşte mama are cu cincizeci de pfenigi mai mult pe oră şi toate visele devin tangibile, dacă lucrurile merg tot aşa.

Râs cristalin.

Şi dacă dai 179 de mărci pentru creşă şi 125 pentru cameră poţi să trăieşti foarte bine şi mai şi pui ceva deoparte, fiindcă mai rămân mai mult de 250 de mărci! Să mai văd eu pe cineva că e în stare de asta, dacă e în situaţia noastră. Şi dacă învăţam meseria de croitoreasă, aveam şi mai mult. Croitoresele, alea câştigă toate mai bine, mult mai bine.

Pauză, râs cristalin.

„De ce să pui fata să înveţe, doar are să se mărite şi atunci sunt bani aruncaţi“, aşa spunea tata, fiindcă el n-a prevăzut nimic, n-a prevăzut problemele care apar acum. Dar noi o să procedăm cu totul altfel, cu toate că tu eşti băiat, şi ăsta e un avantaj incontestabil!

Trebuie să luăm şi asta în calcul. Cu toate că o dată trăieşte omul şi el nu poate să mănânce decât cu un cuţit şi o furculiţă, poate să fie el cine-o fi şi cât vrea el de bogat.

Se şi vede: Cum tătic, care e deja însurat, nu se mai potriveşte deloc cu o altă mămică, nicicum ai întoarce lucrurile. Ghinion, ce să-i faci, dar mai bine să nu te mai gândeşti la asta, mai ales când dai de un moment frumos în viaţă, dacă nu eşti prost şi nu ţii cu tot dinadinsul să ţi-l strici. Aşa că mai bine închizi

ochii, da' ce să înţelegi tu din toate astea, care eşti încă un băieţel mic de tot, care nici nu trebuie să înţeleagă lucrurile astea, pentru numele lui Dumnezeu!

Râs cristalin. Pauză lungă.

Iar când ai să ajungi o dată să începi să înţelegi, atunci trebuie să mă gândesc eu la ceva, dacă lucrurile merg tot aşa cum merg ele acum.

Râs cristalin.

Şi atunci mămica are să-ţi spună că tăticul a fost un pilot de curse care a murit din cauza vitezei. Aşa trebuie să faci dacă te taie capul, orice numai adevărul nu, adevărul strică tot, am înţeles asta pe pielea mea de atâtea şi atâtea ori. Da' când băieţelul s-a făcut mare, atunci nu mai e deloc greu, gata cu greutăţile, asta se va vedea repede, mai ales că e băiat.

Râs cristalin.

Asta a fost rugăciunea mea tot timpul cât am fost gravidă: „Dă, dragă Doamne, să fie băiat, fiindcă dacă iese băiat, atunci ăsta e începutul unui viitor mai bun, spre deosebire de ceilalţi copii, care nu sunt băieţi ci spiţă muierească!“

Râs cristalin.

Ăsta e tot secretul, poţi să fii sigur de asta, şi bunul Dumnezeu ne-a ascultat: şi poate dacă ne aude din nou, să facă să câştigăm mai bine, fiindcă suntem aşa de cuminţi şi ascultăm de şeful de secţie şi zicem ca el, şi să facă să fie mai ieftine toate locuinţele, să facă o minune, şi atunci o să avem şi noi unde sta, şi atunci băieţelul e în fiecare seară cu mămica acasă, acolo unde-i e locul, şi nu doar la sora Kathi.

Râs cristalin.

Şi pe urmă, când vine tăticul să ne vadă, când te-ai făcut şi tu mare, atunci – nu, nu, atunci mai bine să nu spunem că tăticul e mort, fiindcă a fost un pilot de curse fără noroc, fiindcă până la urmă are să vină să ne viziteze mai des, tăticul tău, chiar dacă acum asta se întâmplă foarte rar, dar o dată cu vârsta creşte şi interesul, aşa se spune, iar atunci asta are să se întâmple atât de des, încât am să pot să ţi-l prezint fără

probleme pe tăticul tău, fără să ne facem de râs că nu e tot timpul aici. Aşa are să fie, ai să vezi, cu răbdarea treci marea!

Râs cristalin.

Dar la şcoală, la colegii tăi, asta spunem, am stabilit, că atunci n-or să-ţi mai spună răutăţi, ci chiar or să te respecte, dacă tăticul tău şi-a pierdut viaţa într-un mod interesant, s-ar putea ca asta să valoreze mai mult decât un tătic obişnuit, pe care poţi să-l şi vezi când vine pe la şcoală!

Ce proşti sunt oamenii!

Râs cristalin. Pauză.

Şi când lucrurile s-au mai liniştit şi când mămica ta şi-a asigurat o poziţie solidă la Lodefrey, atunci, într-o bună zi, ea se duce fără îndoială şi zice: „Herr Monitzer, am nevoie de un salariu mai mare vă rog frumos, fiindcă vreau să-l iau la mine pe ful meu şi pentru asta am nevoie de o mică locuinţă ca să pot să-l iau dar locuinţele sunt scumpe, toată lumea ştie şi scrie şi în ziare."

Pauză.

Şi atunci precis că nu poate să zică nu, mai ales dacă prinzi un moment bun, mai ales că mămica nu a spus niciodată nimic până acum, nici măcar când el o atinge atât de ciudat pe mămica cu mâna, în timp ce controlează şi explică mereu, ca un uituc, de-ţi vine să crezi că s-a sclerozat.

Bine că nu merge mai departe!

Râs cristalin.

În condiţiile astea, facem faţă!

Pauză. *Râs cristalin*.

Bineînţeles că ar putea să mai apară şi un alt tătic, cu toate că e dificil! Nu oricine e în stare de asta, „să iasă la agăţat“. Oferte ar fi, asta nu poate s-o nege nimeni, am şi martori, dar lu' mama nu-i place. Fiindcă e o proastă şi vrea să-i rămână credincioasă lui tăticu' care nici nu ştie măcar să aprecieze fidelitatea.

Râs cristalin. Pauză.

O duminică care să dureze tot atâta cât toată săptămâna, asta ar fi ceva.

Râs cristalin.

Toate visele s-ar împlini, cu bătaie, cum se spune. Ce vină are prostuţul meu mic că are o mămică care are aşa de puţin timp fiindcă trebuie să lucreze ca să-şi câştige existenţa. Toţi băieţii ar trebui să aibă mămici cu posibilităţi egale, ar fi mult mai bine aşa!

Râs cristalin.

Fără nici o deosebire, dar asta e greu de închipuit. Cu toate că mămica, orice s-ar spune, şi-a demonstrat meritele ei de mămică, şi numai uşor nu i-a fost, să trebuiască să plece de acasă la oraş şi Munchen e un oraş mare şi n-ai nici o orientare în nici un fel iar acum: Toate sunt aranjate în aşa fel încât noi doi să putem să trăim. Dacă ar fi fost după tăticul tău, – *râs cristalin* –, şi dacă am fi făcut ca el, în caz că mămica ar fi acceptat, acum nici măcar nu aş mai fi

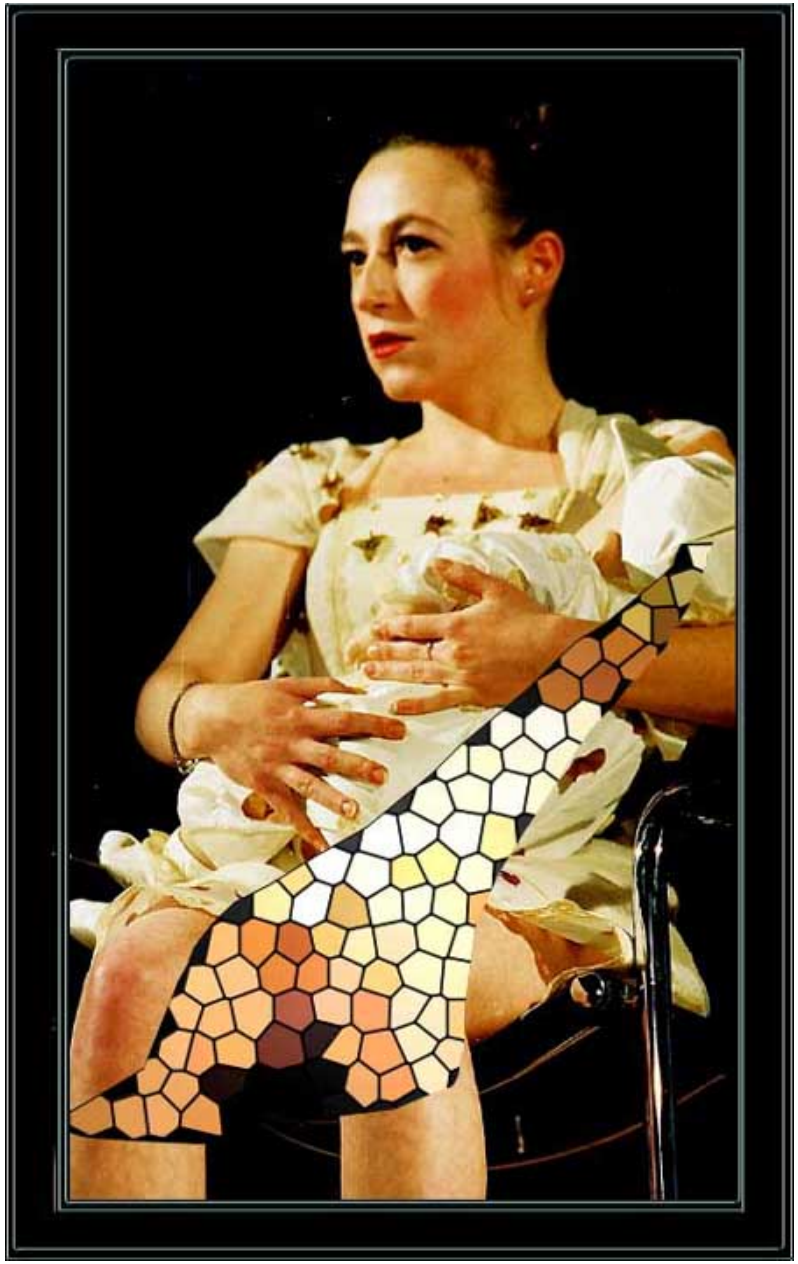

putut să-ţi spun ce-a zis el, da' nici el n-a spus-o cu răutate, fiindcă nici nu avea cum să-şi închipuie. Acum, că tu eşti aici, e clar că mămica s-a situat pe poziţia corectă, altminteri unde ai fi fost tu acum, dacă ea, mămica ta, ar fi cedat atunci, ceea ce s-ar fi putut întâmpla foarte uşor, dacă te gândeşti ce rar a putut mămica să-şi impună propria ei voinţă, unde a avut parte şi de o educaţie care, – *râs cristalin* –, îţi interzicea încă din capul locului să faci ceea ce credeai tu că e bine.

Ştii tu unde-ai fi fost acum? Pe lumea cealaltă!

Râs cristalin.

Aşa o prostie, cu îngeraşii, în cer, unde altundeva, da' mama e proastă, asta e. Da' să ştii că e mult, mult mai bine că n-ai rămas îngeraş, fiindcă toţi îngeraşii acolo sus vor să vină şi ei într-o bună zi pe Pământ şi-şi turtesc nasurile de fereastra cerului ca să se uite la noi în jos!

Râs cristalin.

Cred că mămica ta îţi îndrugă numai prostii!

Râs cristalin.

Dar barza trece în zbor deasupra pajiştii şi toţi îngeraşii strigă: Ia-mă, ia-mă, ia-mă! Dacă nici asta n-o fi dovadă că am dreptate. A ştiut ea ce face, barza. Şi nu s-a lăsat păcălită, l-a înşfăcat exact pe băieţelul potrivit pentru o mămică ca mine!

Râs cristalin. *Pauză lungă*.

Acum e timpul să ne pregătim, mai avem un pic şi trenul are să meargă tot mai încet fiindcă intră în Reseheim şi atunci ne dăm jos din tren şi tăticul ne ia în braţe.

Pauză.

Dacă n-o să fie în gară, fiindcă pur şi simplu n-a mai putut să iasă fiindcă a intervenit ceva neprevăzut, cum se spune, sau fiindcă a trebuit să rămână acasă cu ceilalţi, care au avut mai mult noroc fiindcă au venit înaintea noastră, familia propriu zisă, fiindcă noi suntem doar o rătăcire – atunci nu e nevoie să mai aşteptăm, sau poate totuşi o să mai stăm zece minute fiindcă a fost trafic mare, cel mult o jumătate

de oră, dar dacă nici atunci n-a venit, atunci chiar că nu trebuie să-l mai aşteptăm fiindcă înseamnă că precis nu vine.

Pauză.

Şi dac-o fi să fie aşa, atunci facem şi noi o plimbare prin oraş, vedem şi noi un oraş străin fiindcă nu locuim în el, şi de asta e şi mai interesant, cu toate că nici nu se compară cu Munchen, şi căscăm un pic gura, fiindcă pe tăticul nu poţi să-l baţi în cuie. Şi atunci luăm trenul de şapte, fiindcă decât singuri seara într-un oraş străin tot mai bine acasă acolo unde ne e locul şi ne bucurăm de bebe până la ziuă şi îl mângâiem în somn.

Pauză.

Fiindcă după aia începe iarăşi o nouă zi fiindcă fiecare duminică are un sfârşit, fiindcă lumea merge mai departe.

SFÂRŞIT

MELODIA PREFERATĂ

Notă înainte:

Piesa îşi propune să reprezinte o stare de fapt care m-a frapat adeseori în rapoartele poliţiei.

În multe cazuri, sinuciderea se desfăşoară într-un mod incredibil de ordonat. Pregătirile pentru sinucidere se desfăşoară fără nici o trecere, ca o continuare firească a activităţilor zilnice şi considerate tocmai de aceea ca fiind cât se poate de fireşti. Iar sinuciderea propriu-zisă se înfăptuieşte cu aceeaşi dragoste de ordine, cu aceeaşi acurateţe, la fel de cuminte şi cu aceeaşi dezolantă muţenie ce au marcat şi viaţa ce o produce.

Asta poate că spune multe despre viaţa unora dintre noi, despre aşteptările lor neîmplinite, despre speranţele lor lipsite de perspectivă, despre visele lor mărunte; asta poate atesta incapacitatea lor de a se rupe din sclavia producţiei, asta poate arăta că viaţa şi ieşirea lor din viaţă se aseamănă cu aceea a animalelor de povară.

Asemenea animalelor, aceşti oameni proiectează situaţia lor de criză în muţenie totală, o atitudine ce conţine o cantitate considerabilă de ordine, de răbdare, de disponibilitate de „a se declara de acord fără a fi măcar întrebat“, de uzură şi de frustrare mergând până la paralizie şi prăbuşire.

Dacă energia uriaşă a acestei exploatări şi oprimări nu s-ar întoarce - cum din păcate se întâmplă - chiar împotriva celor exploataţi şi oprimaţi, atunci am avea de a face cu situaţia revoluţionară. Aşa, însă, avem doar o mulţime de cazuri mărunte de sinucideri şi crime nebuneşti şi care, la rândul lor, funcţionează din nou doar afirmativ: aceia care au ajuns până acolo încât să aibă forţa şi curajul „de a-şi arunca în balanţă propria viaţă“, nu fac decât să se expună pe ei înşişi judecăţii duşmanilor lor naturali. În felul acesta, ei epurează, fără să vrea, societatea împotriva căreia îşi ridică glasul. Iar acum, tot ei ajung să fie acuzaţii şi dispar în penitenciare sau în morminte, ceea ce trebuie să fie totuna.

Numai aşa este cu putinţă să se menţină această ordine inumană în care trăim şi în care va trebui să trăim în continuare.

Scena

Scena reprezintă, în manieră naturalistă, o cameră mobilată, subînchiriată. Aşa cum se întâmplă în multe clădiri vechi, ne putem imagina că şi camerele vecine sunt subînchiriate. Ca să ajungi la toaletă, trebuie să parcurgi un coridor lung.

Spre deosebire de celelalte încăperi, pe care nu putem decât să ni le imaginăm, camera este deosebit de curată, modestă, mic-burgheză, ordonată, aranjată cu dragoste, primitoare şi plină de căldură.

Spectatorul subînţelege că, într-o mare de case mărginaşe insalubre, de nelocuit, cineva şi-a dat silinţa să creeze, cu multă dragoste, cu gust şi cu mari eforturi un locşor care se deosebeşte de tot ce-l înconjoară.

Pe de altă parte, bineînţeles că se simte pretutindeni în acest spaţiu „mirosul“ de „Neckerman“ şi de „artă meşteşugărească“.

Descrierea personajului

Domnişoara Rasch*[1] are cam 40-45 de ani; păr negru, aproximativ 1,55 m, silueta încă plăcută, mai puţin picioarele destul de groase şi care pot fi bănuite de hidropizie. Tenul ei e închis la culoare, fără acea tentă însă care e percepută ca frumoasă şi, deci, dezirabilă, e acea culoare care se numeşte mai degrabă murdară. Domnişoara Rasch produce o impresie îngrijită peste medie, ceea ce nu maschează urâţenia ei evidentă, dar o atenuează într-o oarecare măsură.

[1] ca adjectiv, „rasch“ înseamnă „repede, iute“ *(n.tr.)*

Mai cu seamă vestimentaţia ei trădează o alegere îndelungată, este conservatoare şi de bună calitate. Se vede că cheltuieşte destul de mult pe haine. Domnişoara Rasch este angajată într-o fabrică de papetărie. Lucrează în secţia de articole pentru scris şi „supervizează“ plicurile pentru scrisori. Ar mai fi adăugat că ne aflăm într-un oraş mic şi că domnişoara Rasch are un salariu lunar de 615,50 mărci net.

Din cauza faptului nedorit că e încă fecioară sau, ceea ce este cam acelaşi lucru, din cauza perioadei de nedorită abstinenţă sexuală după o singură iubire timpurie, scurtă, penibilă şi tristă, domnişoara Rasch este deosebit de sensibilă la reclame şi, deci, la consum; acest lucru se vede cu claritate, în măsura în care i-o permit mijloacele ei financiare, în modul în care e aranjată camera, în vestimentaţie şi în atitudinea faţă de propria ei persoană.

PARTEA I

Într-o zi de lucru oarecare, după ce şi-a făcut şi cumpărăturile, domnişoara Rasch ajunge acasă de la serviciu pe la ora 18,30. Intră în locuinţă, se uită după corespondenţă, nu găseşte decât un pliant publicitar, îl ia, se duce la uşa de la camera ei, o descuie şi intră. Aşează pe masă plasa cu cumpărăturile - alimente şi un ziar, îşi pune poşeta pe un scaun, pliantul publicitar pe comodă şi încuie uşa camerei.

Îşi scoate paltonul, îl pune pe un umeraş pe care-l agaţă în cuierul de pe uşă. Îndepărtează o murdărie de pe spatele paltonului. Apoi se duce la fereastră, pune mâna pe calorifer, simte că e cald - plăcut. Trage cu grijă draperia şi deschide foarte puţin fereastra. Pe pervazul ferestrei descoperă ceva ce trebuie îndepărtat, ia o cârpă de pe chiuvetă şi curăţă pe dată pervazul ferestrei. Pune cârpa la loc şi începe să despacheteze alimentele cumpărate şi să le aşeze în frigider, pe servantă şi în cutia pentru pâine. Apoi îşi atârnă plasa în cuiul de lângă aragaz.

Îşi scoate pantofii cu tocuri înalte şi-i pune în şifonier. Apoi se încalţă cu papucii aflaţi lângă şifonier. Îşi dezbracă taiorul de la costumul de comandă care îi stă atât de bine şi-l pune pe umeraş iar apoi şi în şifonier. Extrage din şifonier o vestă tricotată mai veche şi o îmbracă. Apoi se duce la oglinda atârnată în

apropierea aragazului de lângă chiuvetă, îşi scoate cerceii, lanţul de la gât şi un inel. Pune toate aceste podoabe într-un mic vas de pe comodă. Apoi se întoarce la oglindă, se priveşte îndelung şi îşi aranjează părul cu pieptenul şi cu peria. O impuritate a pielii care de azi dimineaţă s-a mai accentuat, este tratată cu toată atenţia şi, după ce domnişoara Rasch s-a spălat pe mâini, este unsă cu o cremă. Pe urmă aprinde aragazul şi pune la încălzit apă pentru spălat vasele. Sunt puţine vase de spălat. Le va spăla în chiuveta foarte încăpătoare al cărei robinet nu are însă decât apă rece. Foloseşte această chiuvetă pentru tot ce are de spălat şi, de aceea, o spală extrem de temeinic după fiecare folosire. Se duce la televizorul din colţ şi-l deschide. Apoi se aşează la masă, ia pliantul publicitar şi-l deschide. Îl citeşte cu atenţie după care îl pune deoparte. Din poşeta de pe scaun scoate un pachet de ţigări „Lord extra“ şi o brichetă şi îşi aprinde o ţigară. Între timp, televizorul s-a încălzit şi ea îşi îndreaptă privirea spre ecran. E o emisiune publicitară sau orice altă emisiune dintre cele dinainte de ora opt. În timpul acesta îşi fumează ţigara încet şi concentrat. Apoi o pune în scrumiera de pe bufet, se duce la comodă şi ia de acolo programul TV. Revine la masă, pune programul pe ea, ia de pe bufet scrumiera cu ţigara arzândă, îşi ia poşeta de pe scaun şi o aşează pe colţul bufetului.

Se aşează din nou, răsfoieşte programul TV şi se uită să vadă programul serii. Trage un ultim fum din ţigară şi o stinge cu grijă în scrumieră.

Se ridică din nou, se duce la aragaz şi îl stinge. Se întoarce la masă, se opreşte şi dă pagina în programul TV, la programul radio. Îl studiază, se duce în sfârşit la televizor şi îl opreşte. Se uită la ceasul de la mână pe care şi-l dă jos pentru a-l pune alături de obiectele de podoabă. La programul TV, îl închide şi-l pune la locul lui. (*Notă*: În Bavaria, în fiecare miercuri seară la ora 19,15 se transmite la radio emisiunea „*Melodia preferată*“ cu Fred Rauch, care se bucură de o mare popularitate, mai ales atunci când transmite muzică uşoară sau şlagăre - se difuzează, alternativ, şlagăre şi muzică uşoară, operă, operetă. Iată de ce e de înţeles ca domnişoara Rasch să prefere unui program de televiziune neinteresant o emisiune radiofonică atât de îndrăgită. Dacă piesa se joacă în afara Bavariei, trebuie găsită o emisiune adecvată.)

Apoi, ea îşi pune un şorţ, lasă să curgă mai întâi apă rece în chiuvetă, după care adaugă apă fierbinte. Ia cele câteva obiecte de veselă murdare şi le spală repede şi cu îndemânare.

După aceea şterge obiectele spălate şi le aşează la locul lor în bufet. Pune pe masă o farfurie întinsă şi un tacâm pentru cină. Dă drumul la apa din chiuvetă şi spală chiuveta cu multă grijă. Din frigider extrage mai multe lucruri, pe care le pune pe masă. Deoarece la prânz mănâncă mâncare caldă la cantina întreprinderii, seara mănâncă foarte puţin, de regulă o gustare rece.

PARTEA II

Se duce şi deschide aparatul de radio. Apoi se duce la masa pe care şi-a pregătit-o şi se aşează. Îşi unge o felie de pâine. Printr-o mişcare a degetului, dă de înţeles că a uitat ceva.

Se ridică din nou şi scoate din frigider o sticlă de suc de fructe. Îşi scoate din bufet un pahar, toarnă şi completează cu apă. Apoi pune paharul pe masă, lângă celelalte obiecte pregătite pentru cină. Pe urmă se aşează şi începe să mănânce.

Mănâncă încet, îşi pregăteşte fiecare felie de pâine cu multă tandreţe, o ornează. Ascultă cu vădită atenţie „*Melodia preferată*“ şi râde atunci când Fred Rauch face câte o glumă. Bea din paharul cu suc cu înghiţituri mici.

După ce a mâncat, strânge totul cu grijă, împachetează la loc untul şi salamul, închide borcanele cu condimente. Apoi îşi aprinde o ţigară şi o fumează până la capăt fără să facă nimic altceva.

Apoi se ridică, strânge masa, pune totul la loc. Farfuria şi tacâmurile, o furculiţă şi un cuţit, le pune pe bufet. Părăseşte camera şi se duce la toaletă. Durează destul de mult până când se şterge la fund. Şi asta se întâmplă cât se poate de ordonat, de pedant şi de igienic. Trage apa şi curăţă bine vasul cu peria aflată alături. Deschide puţin geamul de la toaletă.

Revine în camera ei şi se spală pe mâini, apoi se duce până la radio şi corectează puţin sonorul, tulburat între timp de paraziţi. Se străduieşte să obţină gradul maxim de acurateţe.

Se întoarce la oglindă şi examinează, pe obraz, locul pe care l-a uns mai devreme. Îl prelucrează cu degetele şi-l unge din nou cu o cremă.

Apoi ia de pe aragaz apa rămasă şi o toarnă în chiuvetă. Mai dă drumul şi la puţină apă rece. Se duce până la şifonier şi scoate nişte ciorapi de mătase pe care îi introduce în chiuvetă şi-i spală.

Ia un prosop de pe un suport de lângă chiuvetă şi-l pune pe spătarul celui de-al doilea scaun după care aşează, cu multă grijă, ciorapii la uscat.

În timp ce lasă apa să se scurgă, spală bine chiuveta. Între timp, incitată de muzică, face câţiva paşi de dans. Apoi iese din cameră şi se duce să închidă fereastra de la toaletă, după care se întoarce.

PARTEA III

Ia de pe şifonier o carpetă la care lucrează mai de mult şi care e aproape gata. O întinde peste spătarul celuilalt scaun şi o contemplă. Mai trage, pe ici, pe colo, de câte un fir. Apoi ia toate obiectele care se mai află pe masă. Scrumiera o aşează la locul ei, pe bufet, lângă ea pune şi ţigările şi bricheta. Bea ultima înghiţitură de suc şi pune paharul pe bufet, lângă chiuvetă.

Apoi întinde carpeta pe masă. De sub canapea scoate o bucată grea de fier şi o aşează pe carpetă astfel încât aceasta să nu mai poată aluneca. Se duce din nou la şifonier şi ia de pe el o casetă de lemn, pe care o aşează pe masă, apoi se duce la bufet şi deschide un sertar din care scoate modelul. Din celălalt sertar extrage foarfeca.

Îşi aşează toate cele trebuincioase lucrului la îndemână şi aprinde lampa cu picior. Cercetează intensitatea luminii şi se hotărăşte să aprindă şi lumina cea mare. În acest scop, se deplasează până la întrerupătorul de lângă uşă.

Se aşează pe celălalt scaun, îl trage de mai multe ori încoace şi încolo până simte că s-a aşezat bine şi, după ce a aranjat totul în jur, începe să scoată din casetă lâna şi acul.

Priveşte cu atenţie modelul, dar nu-l întinde în întregime, numără nodurile, bagă firele în ace, îşi aranjează toate acele şi începe să împletească.

Lucrează cu multă grijă, foarte exact şi cu multă pricepere. Ori de câte ori termină de introdus o culoare în conformitate cu modelul, pune acul deoparte şi taie nodurile cu foarfeca, apoi taie capetele de fir

rămase afară. *(Pentru montare e necesară procurarea instrucţiunilor exacte pentru împletit covoare la domiciliu!)* Mai târziu se ridică şi pune din nou apă la încălzit. Apoi continuă să lucreze. Când apa dă în clocot, scoate din bufet un pliculeţ de ceai „Fix-Butte“ şi ceainicul şi îşi pregăteşte ceaiul. Îl pune pe dulăpiorul de lângă chiuvetă, îşi aduce o ceaşcă şi o aşează alături. Apoi continuă să lucreze.

După un timp, când ceaiul e gata, îşi toarnă o ceaşcă, scoate zahăr din bufet, amestecă în ceai, îşi duce ceaşca la masă. Din comodă scoate un pachet de biscuiţi, pe care îi aşează pe masă, lângă carpetă.

Lucrează mai departe, mănâncă doi sau trei biscuiţi, îşi bea ceaiul, apoi se ridică şi îşi mai toarnă o ceaşcă.

PARTEA IV

Treptat, interesul ei faţă de lucrul de mână începe să slăbească vizibil. Îşi ridică foarte des privirea, compară disproporţionat de mult modelul şi lucrul ei. Se opreşte din lucru, îşi ia ţigările, bricheta şi scrumiera de pe servantă şi le pune pe masă. Se aşează şi fumează o ţigară fără să mai lucreze.

Acum face impresia unei femei obosite, incapabile să se mai concentreze şi iritate. Se ridică, ia ceasul de mână de pe tăviţă şi se uită să vadă cât arată. Se duce la radio şi-l dă ceva mai încet. Apoi se aşează la loc şi lucrează mai departe, cu aceeaşi iscusinţă. Se ridică din nou, ia ceaşca de ceai care e goală acum şi o pune pe chiuvetă. Dă drumul la apă, o lasă să curgă în ibricul de ceai, îl clăteşte, aruncă plicul de ceai folosit în găleata de gunoi de sub chiuvetă.

Ia scrumiera, o goleşte în găleată, o şterge cu cârpa şi o aşează pe bufet. Apoi se duce la oglindă şi se priveşte. Pare să fie mulţumită de ceea ce vede.

Se duce din nou la masă şi se aşează. Observă cu atenţie modelul, numără şi continuă apoi să lucreze corect şi repede până când carpeta e gata. Nu există nimic după care să se vadă că lucrul e gata atunci când e gata. Încuie acele în casetă, strânge modelul, pune şi foarfeca peste el şi contemplă carpeta de la distanţă.

(Pentru o carpetă de perete de aproximativ 45 pe 70 cm, la un ritm de o oră pe zi, sunt necesare circa o lună şi jumătate.) Zâmbeşte, ia carpeta şi o întinde în lungul canapelei pe perete, desigur provizoriu. Se duce cât mai departe şi îşi contemplă opera îndelung şi critic. E mulţumită. Ia carpeta cu tandreţe şi o întinde pe celălalt scaun, fără să o împăturească.

Apoi începe să strângă lucrurile de pe masă, le pune la locul lor în aceeaşi ordine în care le-a scos. Când a terminat priveşte din nou carpeta, o priveşte pe îndelete şi cu multă bucurie şi o mai piguleşte pe ici pe colo. Ceea ce nu face însă decât să o determine să privească aproape speriată, dacă nu cumva a stricat ceva.

PARTEA V

Fred Rauch îşi ia rămas bun, emisiunea s-a terminat. Se vede limpede că domnişoara Rausch gândeşte o dată cu el. Ea închide radioul încă înainte să se anunţe vreo nouă emisiune.

Se duce la fereastră şi ridică, precaut, storul, apoi priveşte pe geam, afară. În sfârşit, închide la loc şi trage perdelele atât de corect, încât nimeni nu ar putea privi înăuntru.

În fine, pregăteşte masa pentru micul dejun de a doua zi. După paharul de ou etc. se poate vedea că îşi va lua micul dejun fără grabă, pe îndelete.

Apoi desface canapeaua şi o transformă în pat. Începe ritualul îngrijirii trupului. Acesta merge de la bigudiuri până la îngrijirea picioarelor, de la *spray*-ul intim până la spălatul pe dinţi. Fiecare operaţiune e făcută extrem de temeinic.

Rufele pe care le-a purtat sunt supuse unui control judicios. Chiloţii, hotărăşte să-i pună la rufe murdare, într-un sac pentru rufe în şifonier iar pentru dimineaţa următoare îşi ia alţii, curaţi. Îşi alege şi un alt costum pentru ziua următoare. Totul este atârnat în ordine de peretele exterior al şifonierului, lenjeria e aşezată pe suprafaţa liberă a scaunului. Toate hainele pe care le-a purtat în ziua aceasta le aşează înapoi în şifonier, pe umeraş, ca să le poată folosi cu uşurinţă din nou.

După asta extrage dintre aşternuturi o cămaşă de noapte călduroasă, drăguţă şi o îmbracă. Pe deasupra îşi trage un capot. Apoi se duce la toaletă. De data aceasta nu trebuie decât să urineze, cu toate acestea însă se şterge bine cu hârtie de toaletă şi deschide din nou fereastra, nu mai mult de o palmă. Revine, se spală din nou pe mâini.

Apoi începe rondul de control: încuie de două ori uşa camerei, verifică temeinic dacă geamul e închis, dacă găleata de gunoi are capacul bine pus, dacă robinetul nu picură. Apoi deschide cu multă grijă fereastra, are nevoie de mult timp până când aceasta rămâne în unghiul dorit de ea ca să intre aerul, deşi trage apoi la loc

draperia. Apoi îşi aranjează noptiera provizorie. Un taburet acoperit în întregime de husă este adus din colţul dinspre capătul canapelei şi aşezat lângă pat.

Pe el se află un deşteptător, o carte, un pahar gol şi revista „*Stern*".

Ia paharul gol, îl clăteşte, îl umple cu apă proaspătă şi îl pune înapoi, la locul lui.

Apoi se aşează pe marginea patului, ia deşteptătorul, îl întoarce şi-l potriveşte să sune la ora şase. Verifică dacă funcţionează şi-l aşează mulţumită la loc.

Nu durează mult şi se ridică din nou. Stinge lumina cea mare, mai verifică o dată cu privirea aragazul, îşi scoate halatul de baie, îl pune pe pat, la capătul dinspre picioare. Apoi se bagă în pat. O face cu multă precauţie şi nu se simte în largul ei din cauza bigudiurilor de care trebuie să ţină seama. Ia cartea, caută semnul, îl găseşte dar nu citeşte ci stă cu ochii aţintiţi în gol. Asta durează destul de mult. După care pune cartea deoparte, mai aruncă o privire prin cameră şi stinge lumina.

La început stă întinsă cât se poate de liniştită, apoi se răsuceşte prudent, din cauza bigudiurilor, şi încearcă să doarmă.

Până la urmă face o mişcare extrem de nervoasă în pat, după care aprinde lumina. Se ridică, îşi îmbracă din nou capotul, descuie uşa de la cameră şi se duce la toaletă. Totul în cea mai mare linişte. La toaletă, închide fereastra. Se întoarce în cameră, încuie uşa în urma ei, se spală pe mâini, se şterge. Apoi se duce la carpetă, o mai priveşte o dată.

Câteva secunde mai târziu se duce la comodă, deschide partea de sus şi extrage o cutie cu tablete. Se duce cu ele până la masă, ia paharul de pe taburet, îl pune lângă tablete. Se aşează pe scaunul cu ciorapii, cu grijă, fără să se rezeme de spătar, ca să nu atingă ciorapii. Scoate o tabletă, o înghite cu puţină apă. Scoate prospectul din cutie şi îl citeşte până la capăt.

Deschide din nou flaconul, goleşte flaconul pe masă şi aşează tabletele două câte două, numărându-le, mai sunt nouă dintr-un flacon de douăzeci. Începe să le înghită una câte una, cu câte o înghiţitură de apă, până când apa s-a terminat. Se ridică, vrea să meargă la chiuvetă, se opreşte, se duce la

frigider, scoate o sticlă mică de şampanie pe jumătate goală, se duce din nou la masă, deschide sticluţa, toarnă puţin în pahar, înghite şi tabletele rămase. Aşteaptă un timp.

Toarnă restul de şampanie în pahar, spuma dă pe afară şi curge pe masă. Ridică paharul şi şterge pata cu mâneca halatului, soarbe din şampanie. Apoi aşteaptă liniştită şi gânditoare, dar pe faţa ei se citeşte deodată un real interes.

SFÂRŞIT

NOI PERSPECTIVE...

(*O piesă pentru Therese Giehse*)

Scena

Într-o clădire veche, o mică locuinţă ce dă spre o curte dosnică. Locuinţa se compune dintr-o bucătărie-sufragerie şi o cameră folosită ca dormitor. Apa e pe palier, la fel şi WC-ul.

Locuinţa e de o curăţenie de-a dreptul incredibilă, totodată însă e plină până la sufocare cu obiecte de mobilier, mileuri, perniţe, bibelouri, fel de fel de obiecte de împodobit pereţii, suveniruri etc.

Se găsesc, în această locuinţă, toate acele obiecte care se adună de-a lungul vieţii unei familii mici.

Despre personajul Frau Ruhsam[2]

Ea este, desigur, bătrână, a doua zi va trebui să se mute într-un azil de bătrâni. S-a lăsat convinsă: locuinţa trebuie renovată, nu-i aşa, iar ea - dată afară.

Ar fi însă greşit ca rolul să fie încredinţat unei actriţe foarte bătrâne, slăbite de vârstă, chiar dacă o asemenea eroare ar fi totuşi de înţeles.

Trebuie să avertizez: cu cât Frau Ruhsam e prezentată mai „tânără în ciuda vârstei“, mai plină de viaţă şi mai în puteri, cu atât este mai mare în instanţă tragicul piesei, care încearcă să prezinte tocmai mizeria

[2] Perfect plauzibil ca nume propriu, adjectivul „ruhsam“ înseamnă liniştit, odihnitor, având şi o tentă arhaizant-poetică.

bătrâneţii, a vârstei la care omul începe să le stea tuturor în drum şi să fie dat de acolo-colo. Cu cât va fi Frau Ruhsam „trasă pe linia moartă“, „scoasă din uz“, „înlăturată“ în ciuda faptului că se află într-o formă excelentă, cu atât mai limpede va fi redată intenţia piesei.

Despre limbă

În această piesă a fost posibil să ignor dialectul bavarez cu excepţia unor reminiscenţe absolut necesare. Recomand insistent ca, atunci când piesa se joacă în afara Bavariei, acele pasaje să fie redate în dialectul vorbit acolo. Frau Ruhsam vorbeşte sută la sută *un* dialect, iar acesta trebuie să fie al locului în care se joacă piesa.

Imitarea dialectului bavarez este, aproape întotdeauna, insuportabilă şi duce la efectul de grădină zoologică, iar nu la transmiterea directă a realismului raportat la situaţia spectatorului.

Frau Ruhsam stă lângă colivia de la geam, priveşte afară, în zare. Canarul cântă.

Cânţi?

Pauză.

Ai dreptate! - Fiindcă eşti prost.

Pauză.

Încet: De fapt, nu trebuie să te laşi doborât. Aşa că ai sută la sută dreptate.

Pauză.

Aşa că mai bine cântă mai departe; cânţi frumos, aşa că nu e nici o ruşine.

Pauză.

Doamne ajută că te ia băiatul, Otto, şi cu Lina lui. Mi s-a luat o piatră de pe inimă atunci când au spus: Mamaie, nu-ţi mai face griji. Pe Burle îl luăm la noi!

Pauză. *Dă din cap aprobator către sine*.

O problemă mai puţin! E bine.

Pauză.

Dacă or să te lase în pace copiii, o să ai o viaţă frumoasă acolo.

Pauză. *Stă pe gânduri*.

Şi trebuie să te lase în pace. Un canar - asta nu e o jucărie, e ceva deosebit, asta vede oricine are ochi de văzut.

Pauză lungă.

Când vorbesc EU, tu nu trebuie să mai cânţi, cânţi doar când termin de vorbit. Şi atunci eu ştiu că tu înţelegi şi nu e nevoie să mai spun o dată.

Scurtă pauză.

Ţi-am spus-o deja de o sută de ori şi acum ţi-o spun pentru a treia oară. Încet-încet e timpul să te pregăteşti să mergi la culcare. Încă puţin şi te învelesc şi se face linişte până dimineaţă!

Pauză lungă.

Eu nu mă culc prea devreme astăzi. Ba, am să-mi fac chiar şi o cafea! Dacă am să mai pot dormi sau nu după aia mi-a totuna în cazul de faţă!

Dă din cap, iese, ia apă, o pune pe aragaz, aprinde. *Pauză*.

Acum, că a trecut atâta timp fără să spun nimic, puteai să cânţi. Eşti un prost, aşa să ştii!

Pauză.

Dar, la urma urmelor, ce-ar avea de vorbit o pasăre aşa de tânără ca tine cu o babă ca mine?

Face toate pregătirile pentru cafea. Pauză. Dă din cap aprobator; încet:

Are să treacă şi asta. N-ai decât să strângi din dinţi şi să-i dai înainte.

Pauză. Gâfâie.

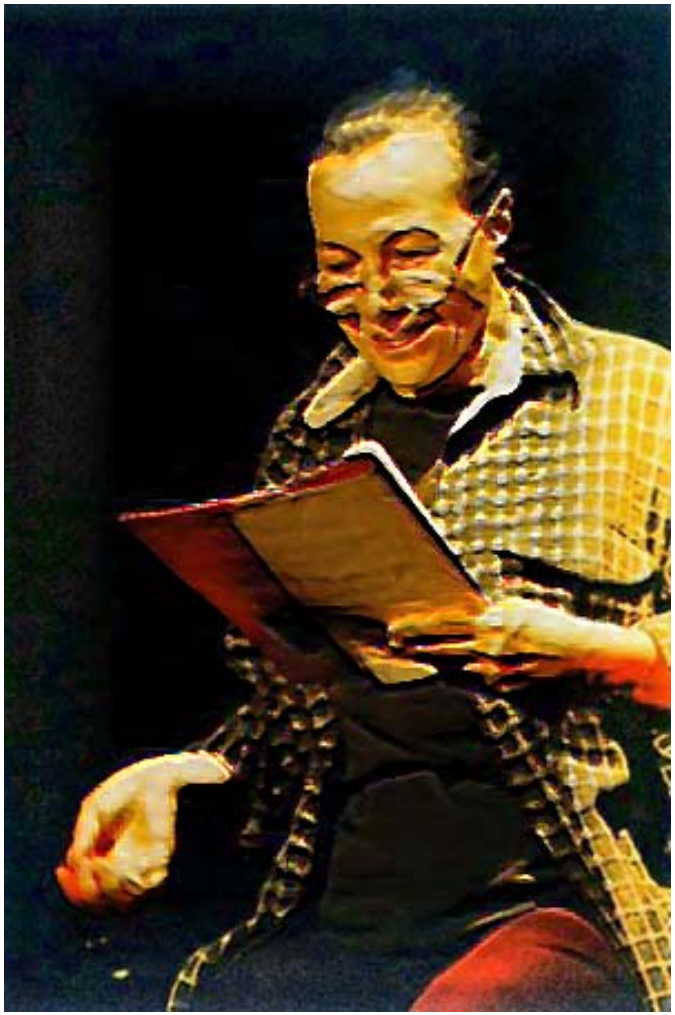

Eu am spus de fiecare dată: „Otto, într-un cămin în care n-am voie să-l iau pe Burle, eu nu merg nici moartă!“

Pauză.

Trebuie să te-ntinzi cât ţi-e plapuma. Animalele sunt interzise din principiu, zice Otto. Unde a studiat toate reglementările, o fi ştiind el mai bine şi noi trebuie să-l credem. Cu asta basta!

Pauză.

Şi nu e deloc bine pentru o femeie bătrână să stea de vorbă cât e ziua de lungă cu păsărica ei. Cei de la cămin nu tolerează aşa ceva. E de înţeles şi e mai sănătos aşa.

Scurtă pauză.

Iar tu, tu te duci la Otto, asta e!

Pauză.

Şi de fapt, nici măcar nu e o despărţire pe viaţă, mai degrabă o vacanţă. Ai să vezi tu că are să-ţi placă. Şi când am să vin şi eu, fiindcă eu am timp, şi fiindcă m-au invitat şi Otto şi Lina, fiindcă le face plăcere, atunci am să vin să te vizitez şi să te întreb ce mai faci.

Pauză. Încet:

Nu, nu mi-e greu deloc. Tu eşti o pasăre tânără şi eu sunt o femeie bătrână şi atât. Nici nu mai trebuia să te cumpăr. Dar parcă poţi să ştii? Poate că nimereai într-o familie de oameni neglijenţi, din ăia care lasă colivia deschisă şi bineînţeles că şi geamul - şi într-o zi ţi-ai fi luat tălpăşiţa şi ar fi dat peste tine vreo pisică şi te-ar fi mâncat. Sfinte Sisoie! Şi acum ai fi mort şi ai fi rămas cu buza umflată.

Pauză scurtă.

N-apuci să zici nici pâs, aşa se spune!

Pauză lungă. *Termină de făcut cafeaua, aranjează totul pe masă, se aşează, soarbe, se uită*.

Tare mi-ar fi plăcut să iau şi canapeaua cu mine.

Pauză lungă.

Ce importanţă are canapeaua.

Pauză.

O mobilă, acolo.

Pauză.

Nu fii copil, la ce să te mai încarci atâta, când există deja un pat acolo. Şi oricum nu mai e loc şi pentru canapeaua ta.

Pauză.

Sigur că un pat nu e o canapea, e altceva.

Pauză.

Ingenioasă: Dar dacă, peste zi, aşterni o husă peste pat, dacă e voie, bineînţeles, atunci nici nu se mai cunoaşte.

Clatină din cap, se uită.

Tu însă ai să vii cu mine!

Se referă la scaunul pe care şade.

Aici nu începe discuţie şi am vorbit deja şi cu Otto. Un scaun poţi să-l pui pe bancheta din spate şi să-l duci cu maşina.

Pauză.

Râde.

Altminteri ai nevoie de un camion de cărat mobilă! Şi atunci, conducerea căminului ar avea dreptate să zică: „Ce mai e şi cu vaca asta bătrână şi ramolită, care şi-a adus şi vechitura ei de canapea pentru care nu e loc nicăieri!“

Pauză.

Rezolvat.
Şi pe urmă, o mutare ar fi mult prea scumpă. Mai bine economisim!

Pauză.

Chiar dacă e aşa de confortabilă şi se stă aşa de comod pe ea, ăsta-i adevărul.

Pauză.

Şi cine spune că un pat acoperit cu o cuvertură asortată nu poate să fie la fel de comod? Sunt atâţia oameni pe lume care nici măcar nu au pat şi tu vrei acum şi pat şi canapea deodată! Fleacuri! Somnul tău de după amiază poţi să ţi-l faci şi în pat, ai să vezi tu. Stă scris şi în prospect: „Luaţi cu dumneavoastră numai strictul necesar şi veţi vedea că noi ne-am gândit deja la toate!“ Otto mi-a citit asta cu voce tare. Regulile trebuiesc respectate.

Pauză lungă. Se uită în jur cu o privire nesigură.

Vase?

Pauză.

De vase n-am nevoie, că doar gătesc ei pentru toată lumea.

Pauză.

O farfurie nu poate să strice.

Pauză.

Şi serviciul de cafea?

Îşi trece cu dosul palmei peste gură, stă pe gânduri.

Nu-i deloc uşor.

Serviciul o să mi-l iau. Un servici' poţi să-l foloseşti oriunde te-ai afla. Un servici' e o valoare, cum se spune.

Pauză.

Totuşi, nu poţi să iei cu tine toată vesela, unde n-ai decât un dulap simplu pentru toate lucrurile tale.

Pauză.

Asta înseamnă că trebuie să vezi cum îl împarţi.

Se ridică, se duce la bufet, deschide sertarele.

Boarfe.

Pauză. *Caută mai departe*.

Nu-i uşor.

Pauză.

Nu lăsa să se răcească cafeaua.

Se aşează la loc, gâfâie.

Trebuie să iei câte UNUL din toate, vezi ce simplu e.

Pauză.

Pentru orice eventualitate.

Pauză.

Tare: Pentru Burle, totul e pus la punct, numai pentru mine nu. După ce-am băut cafeaua pentru întărire, ne-apucăm de treabă, ca să nu se supere Otto mâine dimineaţă că stau şi mă învârt fără rost.

Pauză. *Bea*.

Mai ai încă atâtea de făcut, aşa că mai bine scoate-ţi din cap că e doar ceva trecător.

Pauză.

Ăsta nu-i concediu, trebuie să te gândeşti la toate.

Pauză.

Exprimare îngrijită: Tot ce ţi-e drag şi scump şi are o valoare sentimentală, cum se spune, altminteri s-a dus o dată pentru totdeauna!

Pauză.

Scaunul se ia în orice caz fiindcă e atât de confortabil, unde mai pui că ai stat pe el o viaţă întreagă. Gata, am stabilit, nu mai încape nici o discuţie. La canapea am renunţat.

Pauză.

O mai fi cineva care să aibă nevoie de aşa ceva? Poate un cuplu tânăr, care tocmai s-a căsătorit şi nu are încă de nici unele?

Pauză.

Mda, n-or să se dea ei în vânt după o vechitură ca asta.

Pauză. *Trage tare aer pe nas*.

La gunoi cu vechiturile?

Pauză.

Trebuie să te împaci cu gândul, o viaţă întreagă ai învăţat să te adaptezi, a venit vremea să aplici ce-ai învăţat.

Aprobă din cap.

Nici Otto nu mai are ce să facă cu lucrurile vechi, e limpede. Au să-şi aleagă câte ceva din ce le sare în ochi, dar numai după ce am plecat eu, restul – adio.

Pauză.

Nu e cazul să devii sentimentală din cauza unor troace.

Pauză lungă.

Trebuie să le iei pe toate la mână, să vezi ce-ţi mai trebuie şi ce nu-i balast, fiindcă conducerea căminului s-a gândit deja la toate.

Pauză. Pauză. Soarbe o înghiţitură de cafea, încet.

NU toată lumea are copii aşa buni ca tine, care să spună: „Mamaie, noi vrem să te simţi bine!“

Pauză.

„Nu e ca în *Bunicul vândut*, să vrem numai să scăpăm de tine!“ – Şi nici nu e aşa!

Pauză. Râde.

Doar nu se aleg cu nimic de pe urma mea! Ăsta e avantajul, când n-ai nimic care să le facă cu ochiul.

Pauză.

Farfuriile de cositor!

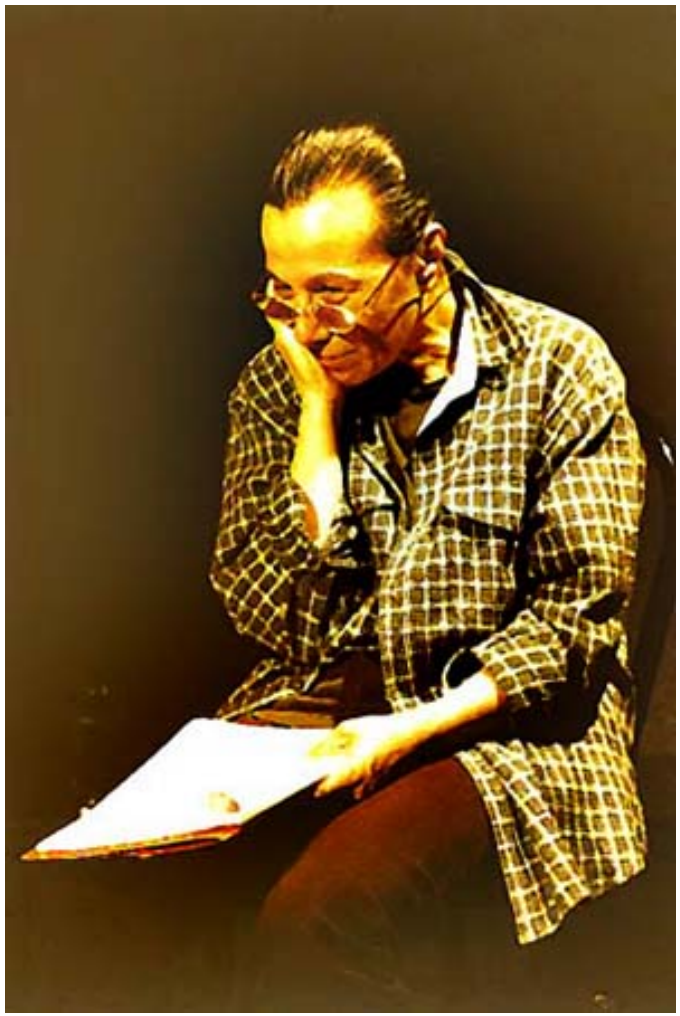

Pauză.

Cositorul e scump şi valoarea lui creşte!

Pauză.

Dar la ce bun, dacă tot mori, tot nu poţi să le iei cu tine în sicriu. Ca faraonii, cu piramidele alea ale lor...

Pauză. *Cade pe gânduri, gâfâie audibil*.

O călătorie în jurul lumii, asta da, mi-ar plăcea. Asta-ţi mai lipsea! Grecia, Africa, lacul Erie...

Râde tare de ce-a putut să spună.

Ce poate să-ţi mai treacă prin cap.

Aprobă din cap.

Până la urmă, mai bine că n-o să primeşti o cameră singură şi o să mai stai cu altcineva. În felul ăsta ai să te dezveţi să mai vorbeşti singură cât e ziua de mare!

Pauză.

Dacă aş şti cu cine am să stau, ce bine ar fi.

Pauză.

Ei, da' ce dacă o să am şi eu o surpriză.

Pauză.

La-nceput n-o să fie uşor să-mi schimb obiceiurile, unde am fost învăţată să am dormitorul meu.

Pauză.

Să sperăm că ailaltă n-o să sforăie. Unde am un somn de şoarece.

Pauză.

Da' cameră separată nu-ţi dă decât dacă eşti pe moarte sau dacă ai o pensie foarte mare, fiindcă alea sunt inaccesibile pentru muritorii de rând. E normal.

Pauză.

Se uită în jur, se ridică.

Da' farfuriile de cositor tot le iei, ca să ai şi tu o bucurie, să nu-ţi treacă timpul degeaba. Cositorul se cere îngrijit.

Se duce la bufet, farfuriile de cositor sunt aşezate pe suporţi, e nehotărâtă.

O mutare nu e o joacă de copil!

Stă pe gânduri, pe urmă se apucă de treabă, scoate din bufet un rând de tacâmuri, o farfurie întinsă, una adâncă, o ceaşcă, o farfurioară etc,câte o bucată din fiecare.

Dar tocmai obiecte de bucătărie nu poţi să iei cu tine. Nu mai ai nevoie de ele în viaţa asta.

Revelaţia o face să sufere.

Balast.

Pauză.

Oare cum or fi gătind ăia la cămin? Se spune că mâncarea de cămin e monotonă.

Pauză.

Unde mai pui că eram o bucătăreasă excelentă, recunoscută! Să vedem ce ne-aşteaptă.

Pauză.

Norocul îi ajută pe cei îndrăzneţi!

Acum s-a hotărât, ia farfuriile de cositor şi le aşează pe masă alături de celelalte, după cum, în continuare va aşeza toate celelalte obiecte pe masă sau lângă ea.

Aşa.

Pauză. Se uită în jur, aprobă din cap.

Trebuie să începi cu ce-i mai important, altminteri nu te mai descurci.

Pauză.

De un ceas are nevoie tot omul. Ca să poţi să te orientezi.

Se duce la pendulă.

E şi frumoasă şi merge şi foarte bine, mai rar aşa ceva, şi are şi cadran mare, unde pot să mă descurc şi fără ochelari.

Pauză.

Dacă trebuie, trebuie.

Demontează pendula: greutăţile, lanţurile etc.

Frumos ceas. Pentru ăsta trebuie să se găsească un loc în cameră. La ăsta nu renunţ.

Aşează totul pe masă.

Şi ceasul de mână din aur şi în orice caz deşteptătorul pentru noapte.

Se uită la ceas.

E drept că trebuie să te obişnuieşti cu bătăile lui. Nu oricine e în stare de asta.

Pauză.

Dar un ceas cu mecanism ca ăsta, să nu aibă voie să ticăie, asta nu e bine.

Pauză.

Unde mai pui că are aşa un ticăit frumos şi visător. Ei da, o să mai vedem. Poate că vecina mea de cameră o să dea dovadă de înţelegere, că şi ea e doar o femeie bătrână cu câteva amintiri şi nimic altceva.

Se duce în camera cealaltă şi ia de pe noptieră ceasul şi deşteptătorul.

Trei ceasuri sunt cam mult.

Zâmbeşte, le aşează împreună pe masă.

Şi acum mergem mai departe: caseta cu podoabe şi podoabele.

Râde.

Pe asta, copiii or s-o primească abia când mor, n-or să aibă ei prea mult de aşteptat. Iar dacă am să trăiesc mult, aşa, câte una, în timp.

Râde.

Sunt un mijloc de şantaj, câteva bijuterii acolo!

Pauză.

Şi acum nu mai vorbi atât şi mai bine pune mâna şi fă ceva.

Se duce în camera cealaltă, deschide şifonierul.

Pentru numele lui Dumnezeu!

Stă nehotărâtă în faţa şifonierului foarte, foarte plin.

Ce înseamnă să-ţi iei rămas bun!

Întăreşte din cap.

Acum, când hainele vechi sunt iarăşi la modă.

Gâfâie, ezită îndelung şi până la urmă scoate trei rochii.

Astea trebuie să-mi ajungă. Fiindcă dulapul din camera de la cămin nu este nici jumătate cât ăsta şi trebuie să-mi ajungă pentru toate lucrurile.

De pe raftul de sus, din spate de tot, ia caseta cu bijuterii, o duce în bucătărie, o pune pe masă, se întoarce, ia rochiile pe care şi le-a ales, se opreşte la dulapul cu rufe, îl deschide. Pauză.

Lenjeria e importantă!

Scoate mai multe lucruri.

Să ai să te schimbi.

Pauză.

Lenjeria de pat o pune la dispoziţie căminul. Asta nu-mi convine absolut deloc.

Fixează cu privirea un maldăr mare de lenjerie de pat.

Mie nu-mi mai foloseşte la nimic iar copiii pot foarte bine s-o folosească. Lenjeria de pat e scumpă!

Pauză.

Cuvântul de ordine e renunţare, altminteri poţi să te spânzuri de pe acum.

Pauză foarte mică.

Prostii.

Acum scoate din dulapuri ciorapi, o poşetă şi mănuşi, o umbrelă, prosoape, şerveţele din stofă, un şal, un manşon vechi, trei basmale, o cămaşă de noapte şi două feţe de masă, asta durează destul de mult.

Ce trebuie, trebuie! Doar n-o să te duci la puşcărie!

Întăreşte din cap.

Tocmai.

Contemplă pălăriile, scoate trei dintre ele, ajunge la pantofi.

Pantofii nu se aruncă.

Ia toate perechile de încălţăminte, înşfacă acum întreaga grămadă destul de mare între timp şi o cară în bucătărie, o depune pe canapea, de acolo ia lucrurile şi le aranjează frumos şi ordonat pe masă.

Jderul!

Aleargă înapoi în camera cealaltă şi scoate gulerele de blană de jder din şifonier.

Pe astea când ţi le-a mai dăruit tata?

Rămâne puţin pe gânduri.

Prostii, mai bine te-ai concentra pe lucrurile importante, ai făcut deja o harababură de toată frumuseţea. Le iau cu mine, nu mai încape îndoială. Mai ales că nu-s dihori, sunt jderi adevăraţi şi scumpi de te ia cu răcori!

Se uită în jur. Gata. *Pauză*.

Să mai cotrobăie şi Lina, poate mai găseşte şi ea ceva care să-i placă.

Închide la loc dulapurile cu foarte multă precauţie şi încet.

Mai departe!

Se duce la un dulăpior din care scoate un album de fotografii. Pauză. Îl răsfoieşte.

Mi-e frică de albumul ăsta. Ce prostie.

Pauză.

Femeie bătrână şi proastă. Că doar nu muşcă.

Pauză. *Se gândeşte*.

Sau i-l încredinţez lui Otto şi-i zic: Ori de câte ori vreau să mă uit prin el, vin la voi. La asta n-are cum să zică nu sau că vin prea des.

Pauză. *Se gândeşte; încet*: Albumul ăsta într-un alt loc, într-un alt sertar decât cel de la noptieră, -*gâfâie* -, asta nu e bine. Când se află în el o viaţă întreagă, cu trecutul ei cu tot, care nu se mai întoarce!

Pauză.

I-l dau lui Otto, doar sunt părinţii lui înăuntru şi tinereţea lui aşa că poate să-l păstreze cu grijă. Câteva poze am să le scot de aici, ca să am şi eu ceva numai al meu, când m-o întreba cineva.

Răsfoieşte şi extrage cu grijă câteva fotografii.

Primăvară, vară, toamnă şi iarnă, aşa e o vorbă. Ei da.

Pauză. *Umblă prin cameră şi ia câteva fotografii de pe pereţi, imagini de la o nuntă etc*.

O să ai şi tu câteva amintiri deosebite aşa că nu e cazul să te văicăreşti.

Pauză.

Oare am să mai trăiesc mult - acolo, la cămin? Cine stă, rugineşte, aşa se spune. Va trebui să fii atentă, dacă or să-ţi ia de pe cap treburile, acolo, la cămin, să-ţi mai păstrezi ceva de care să te apuci. Deh, aşa e când eşti obişnuită cu munca.

Zâmbeşte.

Cât am urât eu curăţenia asta! Cu toate că a fost necesară şi fără ajutorul meu nu se putea face, asta a spus de fiecare dată şi Hermann al meu.

Pauză.

Ce-a fost a fost. Poate că există şi la cămin vreo treabă pentru mine?

Pauză.

N-ai decât să te apuci şi tu de un hobby, unde nu ai avut niciodată unul, uite că a venit vremea. Să împleteşti covoare, am auzit că e foarte liniştitor. Iar un covor împletit de mână, când l-ai terminat are ceva valoare, asta se ştie. O să vedem noi. Când ai să stai degeaba şi ai să vezi că timpul stă pe loc, atunci are să-ţi vină o idee.

Dă din cap. *Pauză lungă*. *Priveşte în gol*.

În cameră pesemne că n-o să ai voie să-ţi faci curat singură, de vreme ce nu toţi locatarii mai sunt în stare s-o facă, sau, oricum, nu aşa de bine ca tine. Că dacă ar fi aşa, cu totul altfel ar arăta căminul.

Pauză.

Când nu mai eşti înconjurat decât de oameni bătrâni, atunci începi să te sleieşti. Aici trebuie să ai grijă, să nu te dai bătută şi să te faci şi tu o babă de-aia bătrână şi şleampătă, doar ai văzut destule.

Pauză.

Să-ţi faci un program zilnic, şi să-l respecţi cu sfinţenie. La fel ca acasă.

Pauză.

Vrabia mălai visează, mai întâi trebuie să te instalezi în bună regulă, pe urmă să-ncepi să te obişnuieşti şi pe urmă poţi să te pui bine cu personalul ca să te mai lase şi pe tine să faci câte ceva, poate la bucătărie sau poate la spălătorie! Unde e atât de greu de găsit ajutoare, poate o să le pară bine să aibă pe cineva ca mine, care încă mai e în stare să facă treabă.

Pauză.

Unde o să-mi lipsească şi menajul meu şi ajutorul pe care i-l mai dădeam Linei!

Pauză.

Norocu-i ajută pe cei îndrăzneţi!

Pauză.

Ce să-ţi fac dacă eşti încă sănătoasă şi plină de energie, ăsta-i un dezavantaj în cazul de faţă.

Râde.

Cum îl chema pe dentistul ăla care spunea: „Uită-te la babele astea cum şed prin cafenele şi-şi vântură penele şi cum clămpăne din danturile false şi înfulecă încă o bucată de tort şi încă o porţie de frişcă şi cum mai sorb o ceaşcă de cafea şi fac praf pensiile bărbaţilor care sunt de mult oale şi ulcele. Astea ar trebuie duse cu toate la abator şi sacrificate de nevoie!“

Râde. *Pauză*.

Dr. Kaleşkovski, aşa-l chema!

Aprobă din cap.

Ce nume greu!

Scurtă pauză.

Şi el a murit între timp.

Pauză.

Bine faci că încerci să te înveseleşti un pic.

Se uită.

Ar trebui să iau şi aparatul de radio, pentru muzică.

E vorba de un aparat foarte mare şi vechi.

Dacă ar fi fost unul din alea mici, mai mergea.

Pauză.

Aşa, nu ţine. Să asculţi, noaptea, vreo operetă frumoasă. „Ţara surâsului“, de Franz Lehar.

Surâde, se uită. *Pauză*.

Există în schimb o cameră cu televizor.

Vicleană: Bine că n-ai mai dat şi tu banii pe televizor, de vreme ce Otto avea deja unul. Acum ar fi trebuit să-l abandonez. Televizor în cameră nu e voie.

Pauză.

Să sperăm că muierile alea bătrâne nu se uită numai la programele cele mai tâmpite.

Pauză.

O să cadă de acord. Oricum, nu mai e nevoie să-i cazi pe cap lui Otto şi lui Lina. Şi-ai scăpat şi de drumul spre casă pe întuneric.

Cu toate că nu era departe.

Zâmbeşte, încet: De mult puteai să-ţi cumperi şi tu, dacă e să fii cinstită, dacă mai puneai ceva deoparte. Da' ţi-ai făcut socoteala că, dacă ai avea şi tu televizorul tău, nu ai mai ajunge deloc să-i vezi pe Otto şi pe copii. Aşa că mai bine să nu-mi mai cumpăr, ca să merg la ei la televizor.

Pauză. Zâmbeşte.

Ai fost hoaţă.

Pauză.

Căminele de bătrâni sunt afară, acolo unde-i aerul bun. Ele nu-s după colţ. Ar trebui să fie unul pentru fiecare cartier, pentru ca bătrânii să mai poată ieşi seara până la copiii lor, să-i calce pe nervi.

Râde singură de ce-a spus. Pauză.

Nu merge. Şi un drum lung e periculos, chiar dacă pleci dintr-o zonă civilizată. Noaptea se întâmplă atâtea şi iarna, când e lunecuş, ai toate şansele să-ţi rupi un picior. Tocmai.

Pauză.

O vecinătate nouă te face alt om, aşa se spune.

Pauză.

Şi poate că e şi mult mai vesel aşa, când sunt mai mulţi oameni bătrâni la un loc, care stau la televizor şi tocmai de-aia cred că au dreptate cei din conducerea căminului când scriu acolo că nu ai voie televizor în cameră. Da tu oricum n-ai, aşa că n-are de ce să te deranjeze.

Pauză.

Ce s-or mai fi văicărind acum ăia cu televizoare.

Pauză.

Mai departe, ca să ne facem o idee de ansamblu şi să nu cumva să uităm ceva. Deja arată ca într-o prăvălie aici la mine.

Extrage din sertarul mesei ochelarii, paşaportul şi obiecte de scris.

Luăm şi creioane şi blocul mare de hârtie, ca să poţi să desenezi ceva când te plictiseşti.

Pauză.

Că desenezi sau nu, cariocile se poartă şi oricând poţi să ai nevoie de ele.

Pauză.

Mult mai important e să nu cumva să-ţi uiţi trusa de cusut şi acele de împletit şi lâna, câtă a mai rămas. Ca să te mai apuci din când în când să lucrezi ceva de mână, asta e mai uşor. Cu desenul, mai rar.

Aduce lucrurile, le aşează pe masă, dă peste fierul de călcat.

De fapt, de tine nu prea aş mai avea nevoie, de vreme ce rufele intră în atribuţiile căminului, totuşi, vii cu mine, după ce mi-ai fost de ajutor atâţia ani de zile, meriţi din plin, o dată nu m-ai curentat, cum am tot auzit că se întâmplă cu alte surate de-ale tale.

Îl duce pe masă.

Precis că are să fie şi frig o dată şi o dată, când or să uite să dea drumul la căldură sau or să facă economii, pezevenghii.

Ia un frumos pled de lână.

Şi lumina o să se oprească şi ea o dată şi o dată, când o fi vreun scurtcircuit.

Scoate o lanternă din dulăpior.

Cine se gândeşte la toate eventualităţile e întotdeauna la adăpost, orice s-ar întâmpla!

Pauză.

Fixează cu privirea mormanul de pe masă, cumpăneşte, se uită în jur.

Şi ceva de pus pe pereţi, ca să mai încălzim atmosfera!

Dă jos o oglindă şi un calendar de perete.

Aşa.

Ia crucifixul de pe perete, îl pune pe masă.

Luăm şi tabloul cu Lacul Eib, şi peisajul de iarnă.

Pauză.

Şi gravura asta modernă. De dragul contrastului, contrastul dă viaţă!
Pernele fantezii le iau pe toate. Peste zi le pun pe cuvertură, aşa o să maschez şi mai bine patul.

Ochii îi cad pe o pernă destul de veche şi de jerpelită.

Tu nu, tu rămâi aici, vremea ta a trecut. Altminteri ce-ar mai zice îngrijitoarele: „Asta precis e venită cu pluta, de-a luat cu ea aşa o vechitură."

Se duce până la o foarte mică etajeră cu cărţi.

Cărţile sunt grele. Otto n-are decât să-şi ia ce-l interesează. Dar „Bătălia pentru Roma" de Felix Dahn, cu toate ilustraţiile alea frumoase - asta vine cu noi, unde mai pui că era lectura preferată a lui tata şi are şi scrisul mare, ca să se poată citi uşor.

Se uită, aprobă din cap.

Şi încă vreo câteva, altminteri or să creadă că nu le am decât pe astea trei.

Adaugă şi cărţile la mormanul de pe masă, se uită.

Dacă o ţii tot aşa, o să iasă o mutare princiară!

Se duce în camera cealaltă, fixează podeaua, strâmbă din gură.

Na, că acum îţi pare rău că i-ai promis Linei covorul.

Scurtă pauză.

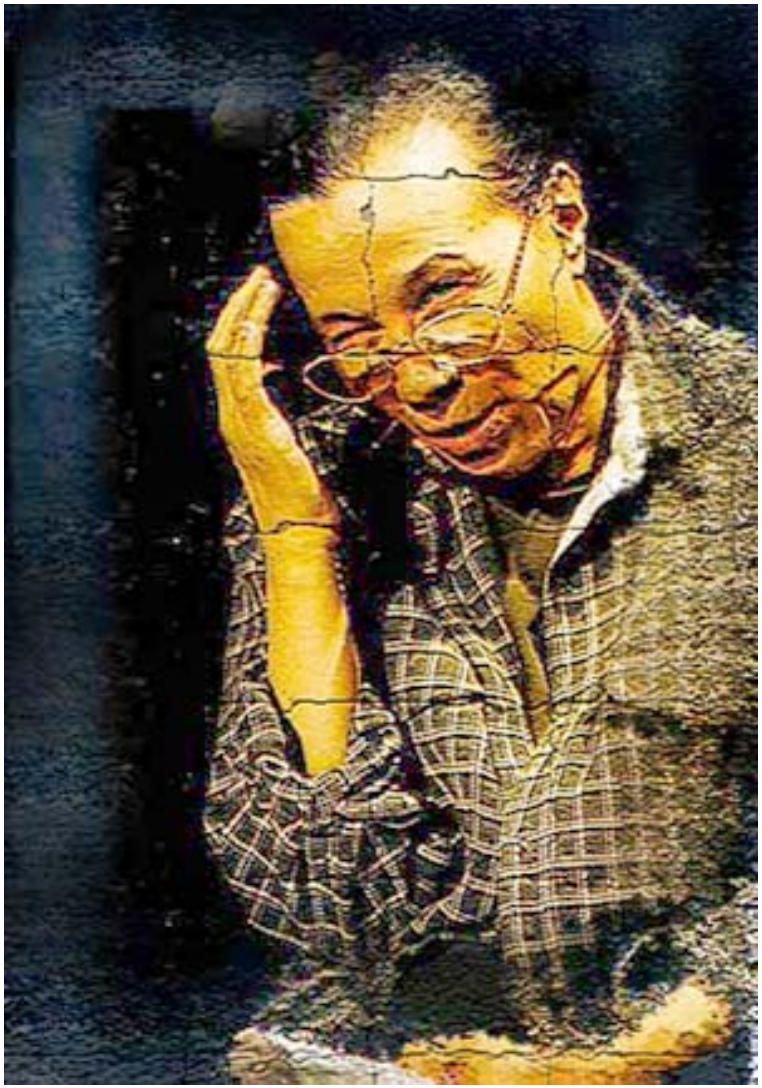

se pun bine.

Iute.

Să nu uit vazele!

Promisiunea e promisiune. Au ei covoare la cămin. În fiecare cameră e câte unul, fără excepţie. Nu poţi să mai pui unul deasupra.

Pauză.

Dar carpeţica poţi să o iei cu tine. O pui de-a curmezişul! O pată de culoare în cameră e binevenită.

Rulează carpeta şi o duce în bucătărie.

Iar dacă o fi musai, o să poţi oricând să-l arunci, de greu nu-i greu şi nici mult loc nu ocupă, mai ales pentru un covor!

Pauză.

Luăm şi peştişorii de hârtie, uite cât sunt de frumoşi. „Precum peştii în apă...“ Dacă o să am şi un loc de unde să-i agăţ, asta, bineînţeles, e o altă întrebare. Camera se pare că-i mică. Asta înseamnă că va trebui s-o delimităm exact, de unde până unde e teritoriul fiecăreia, ca să nu ne certăm. „Socoteala curată, prietenie nevătămată!“

Întăreşte din cap. Pauză.

Dacă nu s-o găsi un loc de agăţat, la cutie cu ei -

Se uită.

Nu toate sunt frumoase, una ajunge. Deşi când te trezeşti deodată că faci şaptezeci, – *zâmbeşte* – , atunci o să trebuiască să împrumuţi nişte vaze de prin cămin, o să aibă ei grijă, Otto şi Lina.

Pauză.

Mult mai important e să nu care cumva să uiţi coniacul, acum că e scump ca dracu şi e pe jumătate plin. Când or să te lase acolo mâine dimineaţă şi când ai terminat de despachetat, că merge repede şi când s-au dus pe urmă şi ei, fiindcă ai şi ei serviciul lor, copiii, atunci vine momentul când îţi spui: Ce bine că mai fac încă parte din categoria ălora care mai suportă câte una mică din când în când. Şi bei un coniac şi îndată te simţi mai bine.

Pauză.

O fi oare permis, câte un coniac? Ei, da' cine spune că trebuie să ştie toată lumea, mai ales dacă n-ar prea fi voie. N-o să-i las să-mi răpească toate bucuriile vieţii, numai pentru că merg la căminul pentru bătrâni.

Pauză.

Băutura ca băutura, numai doctoria să n-o uit, la cât de neruşinat de scumpă e iar bandiţii ăştia de la asigurări nu acoperă decât jumătate din preţ!

Aduce sticla cu coniac şi câteva medicamente şi le aşează pe masă.

Şi sticla cea mare de parfum.

O aduce.

Asta-i tot ce le mai trece prin cap de ziua femeii – 8 Martie.

O pune pe masă, se sperie: Şi poeziile de ziua femeii / Mamei / 8 Martie, nu cumva să le uit, mi le-a scris Otto când era mic.

Amintirile sunt importante când trebuie să pleci şi nu poţi să iei nimic cu tine.

Scormoneşte prin sertarul de la noptieră, scoate la iveală – cu ornamentele tipice, făcute de mână – poezioarele primite de ziua Mamei.

Pe unde o fi ajuns cârlionţul pe care i l-ai tăiat când era bebeluş, pentru mai târziu? Avea părul blond ca aurul, băiatul ăsta al meu, iar acum e aproape brunet!

Zâmbeşte. *Pauză*.

Cu toate că şi Hermann fusese mai deschis la păr atunci când l-am cunoscut.

Caută mai departe, găseşte, învelită în staniol şi ascunsă într-o cutiuţă, o buclişoară blondă. *Se uită la ea, zâmbeşte*.

Treizeci şi cinci de ani i-am păstrat aici, să văd eu cine mai e în stare de aşa ceva, şi încă în vremuri înnegurate, cum se spune! Dacă e deştept, Otto are şi el acum cârlionţi puşi deoparte în sertar, de la Monika şi de la Stefan!

Zâmbeşte.

Timpul trece, fie că-ţi dai seama sau nu.

Ia bucla şi, după ce a ambalat-o la loc cu multă grijă, o duce în bucătărie. *Pauză*.

Şi de pe urma lui Hermann trebuie să iau ceva cu mine, fără discuţie.

Se duce la sertar şi scoate câteva pipe ieftine.

Măcar atâta lucru îi datorezi, unde erau toată mândria lui!

Pauză.

Dacă era după mine, nu trebuia să moară, Doamne, cum l-a doborât. Dragul de Hermann. Cum ai putea să fii de acord cu dr. Kaleşkovski cu rahaturile lui. Acum am fi fost doi care mergeam fuga marş la azil, dacă mai trăia. Dragul de Hermann. Şi n-aş mai avea un om străin în cameră, ci aş fi împreună cu el. Cuplurile o duc mai bine!

Scurtă pauză.

Noi doi nu prea ne-am certat. Şi ce dacă ne-am fi certat?

Zâmbeşte.

Cu toate că nu ţi-a plăcut deloc de el, la început!

Râde mai tare.

Căci un bărbat mic şi gras nu prea este un ideal de frumuseţe pentru o fată tânără. Visurile sunt amăgitoare. Şi ce bărbat muncitor şi cuminte a fost! Tot respectul. Dacă nu mă uit la vreo fotografie de-a lui, faţa lui e uitată în mine. Sunt o nerecunoscătoare.

Întăreşte din cap.

După Hermann, mi-au rămas mai multe de luat cu mine prin străini, ca să nu rămână uitat. El trăieşte în pereţii casei, cum se spune - da' nu la cămin. O să iau scrumiera cea mare, doar era a lui, şi fructiera pe care mi-a dăruit-o la nunta de argint. Credinţă! Argint prelucrat manual. Chiar că a fost o surpriză.

Scurtă pauză.

Iar Lina trebuie să mai aibă răbdare, chiar dacă i se scurg ochii după ea.

Aşează fructiera cu grijă pe masă. Pauză.

Scoţi imediat cărţile de joc, nu cumva să uiţi de ele. Se spune că e foarte distractiv să faci pasienţe!

Pauză.

Bine că-ţi stă gândul numai la canar şi de plante nici că-ţi pasă, bravo ţie!

Se duce în colţul cu plante, se uită.

Tu eşti prea mare.

Se referă la arborele de cauciuc.

Şi nici Otto n-are ce să facă cu tine.

Scurtă pauză.

Da' să rupi o rămurică s-o pui în apă ca să-i dea rădăcini şi pe urmă s-o răsădeşti - asta se poate. Cultură! Hermann precis că aşa ar fi făcut, unde avea aşa o mână bună la plante. Eu mai puţin. Ia mai lasă-le! Ai strâns deja un morman întreg!

Pune două ghivece mici pe masă. Contemplă întreaga grămadă.

N-o să fie uşor să-l convingi pe Otto să care tot ce-i aici!

Se uită.

Geamantane!

Se duce în dormitor. Dă jos de pe şifonier două geamantane vechi, le duce afară.

Să tot bagi în astea. În afară de asta, se poate întâmpla să mai pleci o dată în călătorie, cine ştie, poate în Tirol? Iar atunci ai nevoie de geamantan. La cămin le bagă în pivniţă, ca să nu ocupe loc, că şi-aşa nu e.

Scurtă pauză.

O să fie ceva muncă cu împachetatul, da' o să-ţi ajute copiii, poţi să fii sigură de asta. Mâine.

Se uită o străbate un fior.

Nu cumva să-ţi uiţi pledul electric. Scoate-l chiar acum. O să cam tremuri la noapte, da' măcar eşti sigură că nu-l uiţi.

Se duce în dormitor, desface patul, scoate de sub cearceaf o pătură electrică şi o duce afară. Îşi trece cu mâna peste faţă, fixează mormanul cu privirea, gâfâie.

Acum te aşezi un pic să răsufli, ţi-ajunge cât ai muncit, poa' să vadă oricine.

Se aşează pe canapea, lângă grămada de lucruri. Pauză.

Poate că era mai bine dacă mai aşteptau un pic, încă un an poate? Acum, că a trecut iarna şi nu mai e aşa de greu pentru un om bătrân şi singur, când primăvara e deja la uşă şi aşteaptă să intre?!

Pauză.

Prostii! Când verdictul s-a dat de mult şi e deja în vigoare, cum spune Otto şi când mai sunt atâţia în aceeaşi situaţie. În tot cartierul. Aici nu încape îndurare, gata!

Pauză.

Ceilalţi ce-or fi făcând? Ce să-i faci, familiile care sunt în situaţia asta au nevoie şi ele de o locuinţă. Într-altă parte. Oare există pentru toţi bătrânii locuri la cămin? N-aş crede.

Scurtă pauză.

Poţi să zici mersi că tu ai locul tău şi, după ce te-ai obişnuit, s-ar putea să-ţi petreci o seară a vieţii după care alţii s-ar linge pe toate cele zece degete de la mâini.

Pauză.

Asta e mulţumirea pentru faptul că, timp de patruzeci de ani, ţi-ai plătit chiria la timp şi ai păstrat totul în cele mai bune condiţii, cine nu crede poa' să vină să vadă cu ochii lui. Şi acum, că s-au apucat să renoveze şi să modernizeze totul, îi aruncă afară pe chiriaşii vechi şi pe urmă bagă alţii în loc. Nu-i cinstit!

Pauză.

N-ai decât să te împaci cu gândul, eşti femeie bătrână.

Scurtă pauză.

Trebuie doar să-ţi iei cu tine tot ce trebuie şi n-o să te mai apuce dorul de casă, dacă ai să ai în jurul tău câteva lucruşoare familiare. Aşa are să meargă.

Ia uite ce de lucruri ai strâns aici, e puţin lucru? N-ai decât să te faci mică, şi o să meargă. Şi o dată pe săptămână iei autobuzul şi te duci până-n oraş în vizită la copii, că au chef sau nu, trebuie să aibă.

Zâmbeşte.

Iar în restul timpului ai să urmăreşti viaţa de la distanţă, cum se spune.

Pauză.

Repede: Şi nu cumva să te văicăreşti! Un cămin de bătrâni nu e o închisoare, e un noroc.

Pauză.

Mai ales că sunt atât de puţine. Nu-i aşa Burle!

Se uită spre colivie.

Hai, la culcare acum, mâine e o zi atât de interesantă, ai să vezi!

Pauză.

Sigur, azi n-ai pleca nici în ruptul capului. Asta-i clar. Fiindcă e şi seară, şi cui i-ar plăcea să iasă în stradă la ora asta?

Pauză.

Dar mâine dimineaţă, când are să vină Otto să te ia, cine ştie, poate că atunci soarele străluceşte din nou şi totul arată altfel ...

Pauză. Acoperă colivia cu o băsmăluţă.

SFÂRŞIT